

Ewaluacja mid-term dotycząca postępu rzeczowego RPO WK-P na lata 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania

Skrót raportu

**Ewaluacja mid-term dotycząca postępu
rzeczowego Regionalnego Programu
Operacyjnego Województwa Kujawsko-
Pomorskiego na lata 2014-2020 dla potrzeb
przeгляdu śródkresowego, w tym realizacji
zapisów ram i rezerwy wykonania**

Skrót raportu

Toruń, 2019

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Zamawiający:

Urząd Marszałkowski
Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Pl. Teatralny 2
87-100 Toruń
www.mojregion.eu

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Wykonawca:

Imapp Sp. z o.o.
Ul. Puławska 145
02-715 Warszawa

Koordinacja i redakcja:

Magdalena Ośka
Andrzej Regulski

Autorzy opracowania:

Jan Frankowski
Henryk Kalinowski
Anna Matejczuk
Magdalena Ośka

imapp

Spis treści

Wstęp	6
Podstawowe informacje o RPO WK-P na lata 2014-2020	7
Polityka terytorialna	9
Instrumenty finansowe	9
Stan wdrażania RPO WK-P 2014-2020	10
Rozkład terytorialny interwencji	12
Oś priorytetowa 1 Wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu.....	13
Oś priorytetowa 2 Cyfrowy Region.....	15
Oś priorytetowa 3 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie	15
Oś priorytetowa 4 Region przyjazny środowisku	16
Oś priorytetowa 5 Spójność wewnętrzna i dostępność zewnętrzna.....	18
Oś priorytetowa 6 Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry.....	19
Oś priorytetowa 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	20
Oś priorytetowa 8 Aktywni na rynku pracy	21
Oś priorytetowa 9 Solidarne społeczeństwo	22
Oś priorytetowa 10 Innowacyjna edukacja	23
Oś priorytetowa 11 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	25
Realizacja założeń programu	26
Realizacja zobowiązań strategii nadrzędnych	26
Realizacja zasad horyzontalnych	27
Wyzwania wdrażania – perspektywa instytucji.....	28
Wyzwania wdrażania – perspektywa beneficjenta	29
Wnioski i rekomendacje	31
Podsumowanie	38
Spis tabel	39
Spis ramek i map	39

Wstęp

Niniejszy dokument przedstawia najważniejsze wnioski z badania pn. *Ewaluacja mid-term dotycząca postępu rzeczowego RPO WK-P na lata 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania*, zrealizowanego przez imapp sp. z o.o. na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Pełna informacja z wyników badania zawarta jest w raporcie głównym, znajdującym się na stronie: www.mojregion.eu w zakładce ewaluacja/ baza badań.

Celem badania była ocena postępów realizacji programu oraz aktualności logiki i wyzwań rozwojowych w połowie perspektywy 2014-2020. Badanie objęło również ocenę wkładu interwencji w Strategię Europa 2020 oraz strategię rozwoju województwa, a także stopnia realizacji zasad horyzontalnych i diagnozę obciążeń administracyjnych wdrażania programu.

Przekrojowy charakter badania znalazł odzwierciedlenie w szerokim katalogu wykorzystanych źródeł danych oraz metod badawczych. Punktem wyjścia analiz był przegląd dokumentacji programowej, danych monitoringowych o projektach oraz zasobów statystyk publicznych. Dane ilościowe wykorzystano w analizach statystycznych i ekonometrycznych, których celem było oszacowanie wartości docelowych wskaźników i wpływu interwencji na realizację strategii Europa 2020.

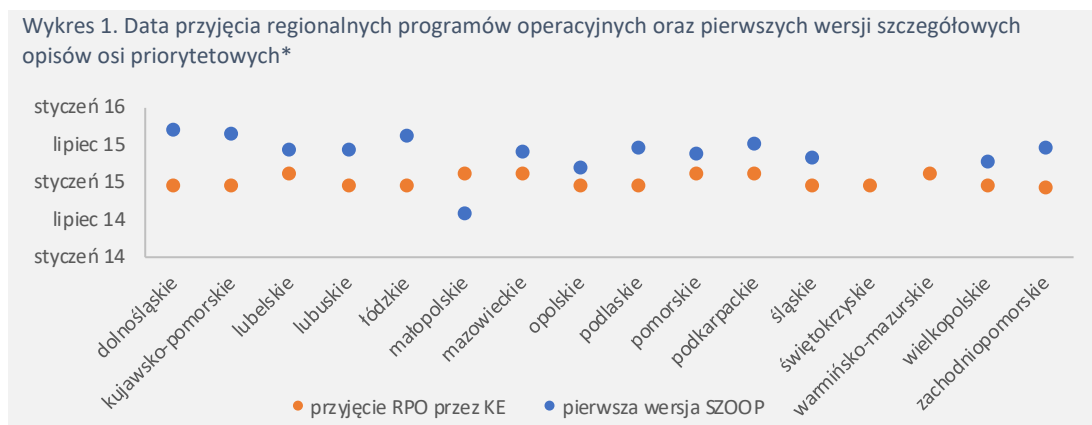
W badaniu na szeroką skalę zastosowano badania terenowe, które objęły 35 wywiadów indywidualnych i grupowych z przedstawicielami instytucji zarządzającej i wdrażającej, Komitetu Monitorującego, menadżerów i pośredników instrumentów finansowych oraz ekspertów oceniających wnioski. Z przedstawicielami IZ przeprowadzono ponadto 9 warsztatów służących odtworzeniu i weryfikacji logiki interwencji RPO WK-P. Obok wywiadów istotnym komponentem badania były również ankiety z pracownikami instytucji zaangażowanych w program na temat oceny procesu wdrażania, ewentualnych problemów i proponowanych usprawnień.

Badanie ankietowe skierowano również do beneficjentów i potencjalnych beneficjentów RPO WK-P 2014-2020. Celem ankiet była ocena trafności wsparcia RPO WK-P, procesu aplikowania i wdrażania oraz obciążeń administracyjnych w projektach. Wnioskodawcy zostali ponadto zapytani o plany i potrzeby inwestycyjne, a także o szansę osiągnięcia zakładanych wartości wskaźników oraz uwzględnienie polityk horyzontalnych w projektach. W badaniu ostatecznie uczestniczyło:

307	przedstawicieli instytucji zaangażowanych we wdrażanie programu
301	beneficjentów RPO WK-P 2014-2020
157	podmiotów potencjalnie zainteresowanych wsparciem
98	samorządów lokalnych
22	lokalne grupy działania

Podstawowe informacje o RPO WK-P na lata 2014-2020

RPO WK-P należał do pierwszych programów regionalnych przyjętych w perspektywie 2014-2020. Komisja Europejska zaakceptowała go 16 grudnia 2014 roku, trzynaste miesiące po uchwaleniu Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+. Dzięki zachowaniu odpowiedniej chronologii możliwe było dopasowanie głównego narzędzia realizacji polityki województwa (RPO WK-P) do najważniejszego dokumentu strategicznego (SRWK-P). Dokumenty wdrożeniowe programu – Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych oraz kryteria wyboru projektów opracowano natomiast nieco później niż w innych regionach. Pojawiły się one odpowiednio w III i IV kwartale 2015 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o programach operacyjnych ze strony <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>.

* Brak danych nt. pierwszej wersji SZOOP w programie świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim.

RPO WK-P realizuje postanowienia strategii rozwoju województwa. Każda oś priorytetowa RPO WK-P odwołuje się do realizacji wybranych priorytetów Strategii rozwoju województwa: konkurencyjnej gospodarki, modernizacji przestrzeni wsi i miast, silnej metropolii oraz nowoczesnego społeczeństwa.

Tabela 1. Realizacja priorytetów Strategii rozwoju województwa a RPO WK-P 2014-2020

Priorytet Strategii	Oś priorytetowa RPO WK-P 2014-2020										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Konkurencyjna gospodarka	x	x	x			x		x		x	
Modernizacja przestrzeni wsi i miast			x	x	x		x				
Silna metropolia			x								
Nowoczesne społeczeństwo		x				x		x	x	x	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie RPO WK-P 2014-2020

Jednocześnie RPO WK-P realizuje również zobowiązania międzynarodowe i krajowe Polski. W perspektywie 2014-2020 na poziomie całej Umowy Partnerstwa wprowadzono minimalne progi finansowania obszarów istotnych z punktu widzenia realizacji celów Strategii Europa 2020. Ze względu na konieczność koordynacji celów na poziomie kraju poziom rządowy wskazał nawet wyższe pułapy, które w przypadku gospodarki niskoemisyjnej i walki z ubóstwem region spełnia w jeszcze wyższym stopniu.

Tabela 2. Sposób spełnienia wymogów koncentracji tematycznej w RPO WK-P 2014-2020

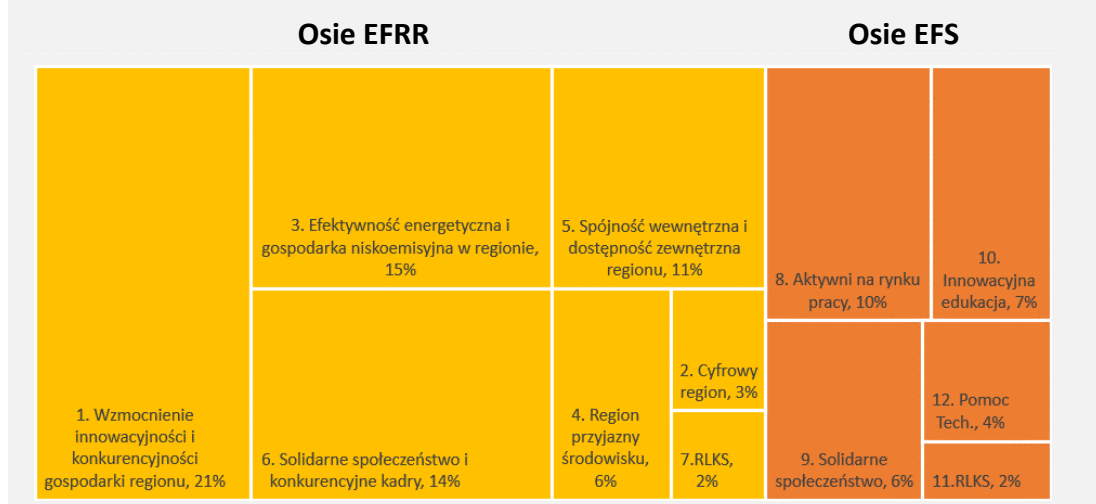
Wymóg koncentracji tematycznej	Minimalny próg	Poziom w RPO WK-P
Minimum 50% EFRR na innowacyjność, cyfryzację, konkurencyjność i gospodarkę niskoemisyjną	54%	54%
...w tym 15% EFRR na gospodarkę niskoemisyjną	20%	21%
Minimum 20% środków EFS na CT 9	29%	29%
Przeznaczenie 60% EFS na 5 PI	60%	66%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SZOOP RPO WK-P z dnia 12 grudnia 2018 r.

Obok realizacji wymogów koncentracji tematycznej, w RPO WK-P określono szacunkową kwotę wsparcia programu na cele związane ze zmianami klimatu. Środki te stanowią ponad 14% całości alokacji.

RPO WK-P 2014-2020 obejmuje ok. 1,9 mld EUR wsparcia, co stawia program na 9 miejscu w Polsce ze wszystkich RPO. W Programie wskazano 12 osi priorytetowych, z których 7 finansuje Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), a 5 Europejski Fundusz Społeczny (EFS). Największą osią programu jest OP 1 *Wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu*, która konsumuje ponad 1/5 dostępnego wsparcia. Znaczną część alokacji przeznaczono również na OP 3 *Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie* (15%) oraz OP 6 *Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry* (14%). Spośród osi EFS, najwięcej środków przeznaczono na OP 8 *Aktywni na rynku pracy* (10%).

Wykres 2. Udział poszczególnych osi priorytetowych w RPO WK-P

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SZOOP RPO WK-P z dnia 12 grudnia 2018 r.

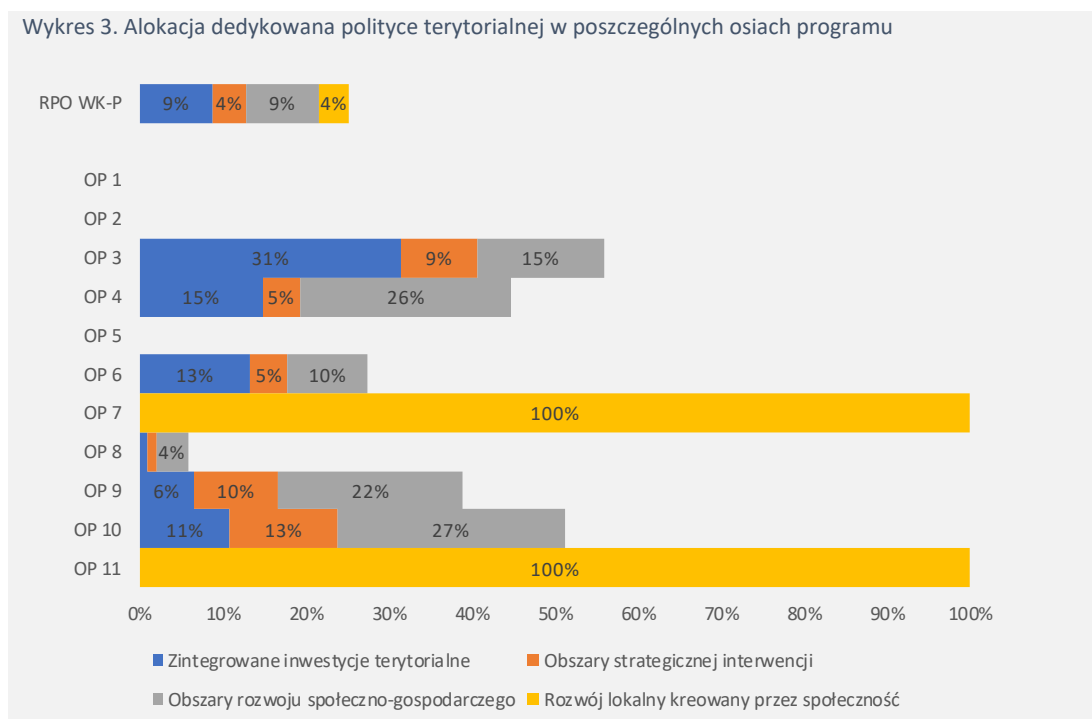
W RPO WK-P przewidziano mechanizmy wsparcia rzadko spotykane w innych regionalnych programach operacyjnych. Należy w tym kontekście wymienić instrument Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS) wdrażany w dwóch osiach priorytetowych oraz 8 różnych instrumentów finansowych – 5 w obszarze konkurencyjności innowacji i 3 w obszarze gospodarki niskoemisyjnej. W programie silnie zaakcentowano też wymiar terytorialny interwencji, stosując politykę terytorialną oprócz ZIT także na szczeblu subregionalnym, powiatowym i lokalnym. Rozwiązania te pozwalają stwierdzić, że na tle innych programów regionalnych RPO WK-P jest programem oryginalnym i odważnym.

Polityka terytorialna

W ocenianym programie istotną rolę pełni polityka terytorialna, która służy wypracowaniu współpracy między samorządami i optymalnemu wykorzystaniu zasobów lokalnych. Politykę terytorialną transponowano do RPO WK-P ze strategii rozwoju województwa. Mechanizmy wsparcia terytorialnego wykraczają ponad obligatoryjny mechanizm zintegrowanych inwestycji terytorialnych. Obejmują 4 grupy instrumentów:

- Zintegrowane inwestycje terytorialne (stolice regionu i sąsiednie gminy),
- Obszary strategicznej interwencji (miasta regionalne i sąsiednie gminy),
- Obszary rozwoju społeczno-gospodarczego (gminy skupione w danym powiecie),
- Rozwój lokalny kreowany przez społeczność (RLKS).

Samorządy objęte każdym z instrumentów przygotowały dokument strategiczny, na podstawie którego pozyskują wydzielone środki RPO WK-P. Łącznie ponad ¼ alokacji RPO WK-P przypisano do instrumentów terytorialnych. Oczywiście beneficjenci nie są zobligowani do korzystania wyłącznie z polityki terytorialnej – stanowi ona raczej premię za podjętą współpracę i wypracowanie komplementarnych rozwiązań.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SZOOP RPO WK-P z dnia 12 grudnia 2018 r.

Instrumenty finansowe

RPO WK-P 2014-2020 wyróżnia skalę oraz różnorodność wykorzystania instrumentów finansowych. Instrumenty obsługuje 3 Menadżerów – Bank Gospodarstwa Krajowego, Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju oraz Europejski Bank Inwestycyjny. W OP1 dostępne są pożyczki dla mikroprzedsiębiorstw,

pożyczki na zmianę modelu biznesowego, rozwój i inwestycje, a także pożyczki B+R oraz wejścia kapitałowe dla przedsiębiorstw akademickich. W obszarze energetyki (OP 3) pożyczki pozyskać można na rozwój odnawialnych źródeł energii, podniesienie efektywności energetycznej przedsiębiorstwa oraz podniesienie efektywności energetycznej budynków wielorodzinnych.

Tabela 3. Instrumenty finansowe w RPO WK-P 2014-2020

OP	Produkt finansowy	Alokacja (mln €)	Menadżer
1	Pożyczka B+R	16,1	Bank Gospodarstwa Krajowego
	Fundusz załączkowy przedsiębiorczości akademickiej	5	
	Pożyczka dla mikroprzedsiębiorstw	16,5	
	Pożyczka na zmianę modelu biznesowego	10	
	Pożyczka na rozwój i pożyczka inwestycyjna	103,5	Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju
3	Pożyczka na odnawialne źródła energii	6,5	Europejski Bank Inwestycyjny
	Pożyczka na efektywność energetyczną w przedsiębiorstwach	38,4	
	Pożyczki na energooszczędne rozwiązania w blokach i kamienicach	15,1	
Łącznie		211,1	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SZOOP RPO WK-P z dnia 12 grudnia 2018 r.

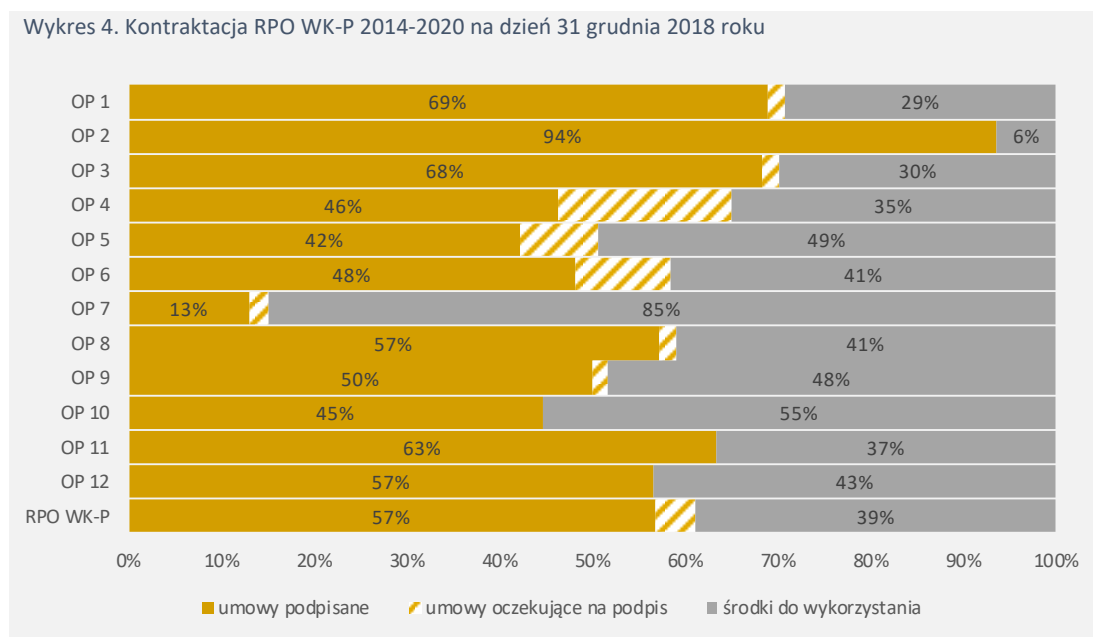
W przypadku OP1 instrumenty finansowe odpowiadają za 37% dostępnych środków, z kolei w OP 3 za 21%. Łącznie w ramach obu osi na wsparcie w postaci instrumentów finansowych przeznaczono 211,1 mln EUR, odpowiadających za 11% alokacji całego programu. Tym samym województwo kujawsko-pomorskie należy do regionów, które w obecnej perspektywie finansowej najmocniej postawiły na instrumenty finansowe.

Pewnym wyzwaniem w trakcie wdrażania RPO WK-P – jak i innych programów, w których zdecydowano się na zastosowanie instrumentów finansowych – okazał się wybór pośredników finansowych. W przypadku województwa kujawsko-pomorskiego dodatkowym wyzwaniem okazała się regionalizacja wsparcia, wpływająca m.in. na potencjalnie niewielkie efekty skali z punktu widzenia potencjalnych pośredników, jak również wyzwania związane z obsługą inwestycji energetycznych, które w poprzedniej perspektywie finansowej wspierane były w formie dotacji. Ostatecznie jednak w 2019 r. powinny zostać uruchomione wszystkie produkty finansowe, których wykorzystanie jest także kluczowe dla budowy niezależnych zasobów rozwojowych województwa.

Stan wdrażania RPO WK-P 2014-2020

Do końca 2018 r. w RPO WK-P zakontraktowano 57% dostępnej alokacji, projekty wybrane w tym czasie do dofinansowania, dla których nie podpisano jeszcze umów konsumują kolejne 5% środków. Niemal wszystkie środki zakontraktowano w OP 2, w której wdrażane są duże projekty własne województwa, w ramach których tworzona jest infrastruktura do rozwoju e-usług publicznych. Ponad dwie trzecie dostępnej alokacji zakontraktowano również w ramach OP 1 (wsparcie przedsiębiorstw) i OP 3 (energetyka). Ponadprzeciętny wynik osiągnęła też OP 4, w której relatywnie duża część środków

zarezerwowana jest dla inwestycji wybranych do końca 2018 r., dla których w tym okresie nie udało się jeszcze podpisać umów. Niemal dwie trzecie alokacji wykorzystano w OP 11, w której Lokalne Grupy Działania otrzymały wsparcie na wdrażanie działań wpisanych w lokalne strategie rozwoju. Znacznie słabiej wypadły natomiast OP 7 i OP 10, gdzie w połowie perspektywy ponad połowa środków nie została jeszcze uruchomiona. W infrastrukturalnej OP 5 i OP 6 słabszy poziom kontraktacji wynikał głównie z opóźnień w realizacji projektów kolejowych oraz rewitalizacyjnych, na które przeznaczono znaczne środki.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów MIIR nt. stanu wdrażania funduszy europejskich w latach 2014-2020 oraz danych UMWK-P na temat projektów wybranych do dofinansowania do 31.12.2018 r.

Wdrażanie środków w RPO WK-P zachodziło w sposób skokowy. W pierwszej kolejności podpisano umowy w ramach OP 8 (w tym działań, dla których Instytucją Pośredniczącą jest Wojewódzki Urząd Pracy). W drugiej połowie 2016 roku wystartowało wdrażanie pozostałych osi EFS, zaś większość środków EFRR uruchomiono w pierwszej połowie 2017 roku. Pierwszy duży „skok” kontraktacji w I kwartale 2017 wynikał z podpisania umów na drogi wojewódzkie. W kolejnych miesiącach kontraktację zwiększyły transze przekazane menadżerom instrumentów finansowych. Pod koniec 2017 roku uruchomiono większość środków OP 2, natomiast w I kwartale 2018 roku pierwsze środki OP 7. W ostatnim kwartale 2018 roku kontraktacja przyspieszyła, szczególnie w OP 4 oraz osi EFS.

Problemy wdrażania wynikały m.in. z braku przesądzeń polityki krajowej w niektórych obszarach, a także wymogu gotowości realizacyjnej w kryteriach wyboru. Na etapie realizacji problem stanowił wzrost cen na rynku budowlanym oraz okresowe obciążenia w ocenie wniosków. IZ RPO podjęła spotkania z Ministerstwem Inwestycji i Rozwoju oraz Komisją Europejską na rzecz przyspieszenia realizacji oraz obniżenia wskaźników programu, dla których ryzyko niewykonania było największe. W efekcie nastąpiły zmiany wartości części wskaźników, architektury działań i alokacji RPO WK-P. Podjęte działania okazały się skuteczne: wskaźniki ram wykonania zostały zrealizowane w wymaganych wysokościach. Wszystkie 22 wskaźniki produktu osiągnięto na poziomie powyżej poziomu realizacji, wynoszącego 85%.

Instytucja Zarządzająca RPO WK-P (Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego) podejmowała w okresie wdrażania programu szereg działań mających na celu przyspieszenie tempa kontraktacji. Wskazują na to przygotowane dokumenty robocze, oparte o założenie równomiernego wydatkowania środków przez całą perspektywę, jak również dokumenty wskazujące na przyczyny opóźnień i postulujące działania zaradcze.

Ramka 1. Podjęte działania naprawcze podczas wdrażania RPO WK-P 2014-2020

W ramach RPO WK-P 2014-2020 podjęto szereg działań oraz środków zaradczych, których celem było zapewnienie odpowiedniego tempa i realizacji celów pośrednich i końcowych. Obejmowały one m.in.:

- przygotowanie *Planu przyspieszenia realizacji RPO WK-P oraz Planu naprawczego dla pełnej realizacji ram wykonania na koniec 2018 roku* – określających działania zwiększające tempo kontraktacji: uruchomienie instrumentów finansowych, szersze zastosowanie projektów pozakonkursowych, plan naprawczy dla ZIT, rozwiązania z zakresu systemu wdrażania (częstsze zaliczkowanie, racjonalne harmonogramy, krótsze nabory i ocena)
- wzmocnienie działań informacyjno-promocyjnych, w tym: organizację szkoleń, spotkań oraz indywidualnych konsultacji dla wnioskodawców
- zwiększenie zdolności administracyjnych oraz wprowadzenie systemu motywacyjnego w departamentach i komórkach mających wpływ na poziom kontraktacji i certyfikacji;
- usprawnienie monitoringu i rozliczania projektów: identyfikacja projektów strategicznych dla realizacji celów ram wykonania, priorytetyzacja składanych wniosków o płatność i zwiększenie elastyczności okresów rozliczeniowych w EFS.

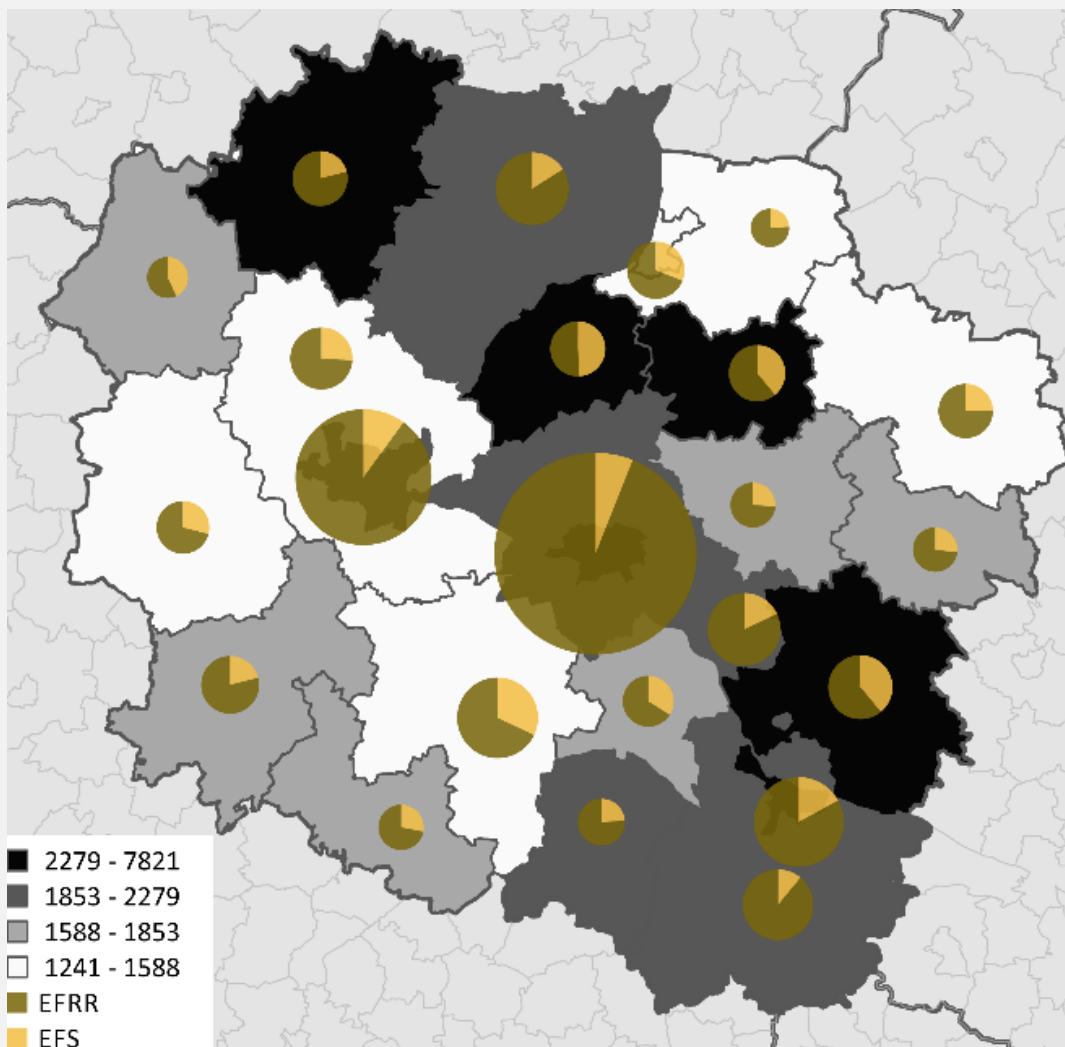
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania rocznego z wdrażania programu operacyjnego za rok 2016 i 2017

Rozkład terytorialny interwencji

Rozkład terytorialny wsparcia RPO WK-P wskazuje, że najwięcej środków trafia do Torunia i Bydgoszczy. Na kolejnych miejscach znajdują się powiaty wąbrzeski, tucholski i lipnowski, gdzie z kolei wdrażane są duże inwestycje w drogi wojewódzkie. Z kolei powiaty o najniższej koncentracji wsparcia RPO WK-P znajdują się w zachodniej (bydgoski i nakielski) oraz północno-wschodniej części regionu. Należy mieć jednak na uwadze, że dominacja Torunia wynika m.in. z przypisania projektów ogólnowojevońskich do lokalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz umiejscowienia na terenie miasta Toruń siedziby Kujawsko-Pomorskiego Funduszu Rozwoju, który zarządza środkami przeznaczonymi na instrumenty finansowe. W Toruniu realizowany jest też największy projekt RPO WK-P 2014-2020 wdrażany przez Wojewódzki Szpital Zespólnego im. Ludwika Rydygiera.

W stolicach regionu wyraźnie widać dominację środków EFRR. Udział EFS jest zaś bardziej zauważalny w mniejszych powiatach – np. wąbrzeskim i chełmińskim.

Mapa 1. Skala interwencji RPO WK-P 2014-2020 na dzień 31 grudnia 2018 roku w podziale na powiaty (kartodiagram - wartość wsparcia; kartogram - wsparcie na 1 mieszkańca)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów MIIR nt. Stanu wdrażania funduszy europejskich w latach 2014-2020 wg stanu na 31.12.2018 r.

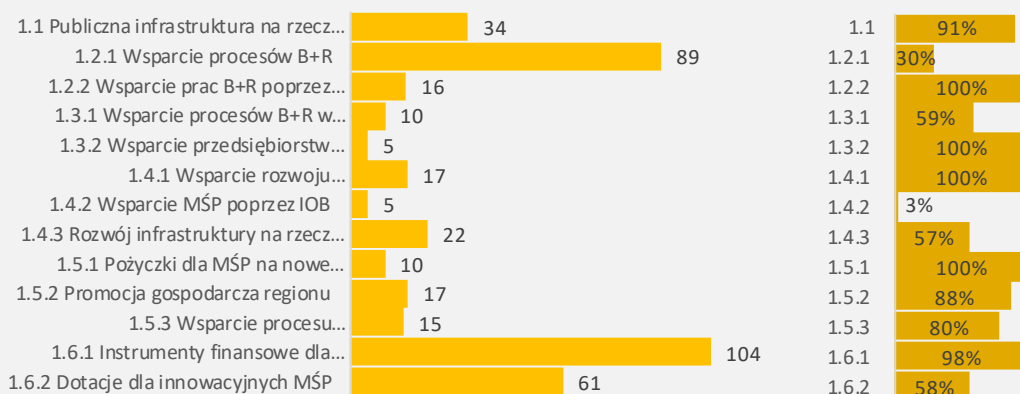
Oś priorytetowa 1 Wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu

Na OP 1 przeznaczono 405 mln EUR, co stanowi 21% wszystkich środków RPO WK-P 2014-2020. Głównymi beneficjentami OP1 są przedsiębiorstwa, które mogą pozyskać środki na rozwinięcie firmy w początkowym stadium, działalność B+R, rozwój eksportu i wdrożenie innowacji. OP 1 finansuje także promocję gospodarczą regionu i rozwój usług sektora IOB, a także rozwój publicznej infrastruktury B+R. Ponad 1/3 osi przeznaczono na instrumenty finansowe. Największe środki trafiają na wsparcie procesów B+R i wdrożeń innowacji w firmach (odpowiednio 30% i 41% alokacji).

Do 31.12.2018 r. w OP 1 ogłoszono łącznie 28 naborów. Najwięcej (6) w obszarze wsparcia aktywności B+R przedsiębiorstw (Poddziałanie 1.2.1), przy czym część z nich (2) miała na celu wybór operatorów do projektów grantowych. Na drugiej i trzeciej pozycji pod względem liczby przeprowadzonych naborów były poddziałania związane ze wsparciem promocji gospodarczej regionu (5) oraz procesów B+R w przedsiębiorstwach akademickich (4). W analizowanym okresie przeprowadzono również 3 konkursy w zakresie wsparcia bezzwrotnego dla innowacyjnych firm, 2 konkursy w obszarze rozwoju infrastruktury gospodarczej i po jednym naborze w pozostałych działaniach i poddziałaniach. W przypadku pięciu poddziałań, przeprowadzono nabory w trybie pozakonkursowym, w których wybrano Menadżera Funduszu Funduszy, odpowiedzialnego za wdrożenie instrumentów finansowych.

Projekty dofinansowane do 31.12.2018 r. konsumują łącznie 69% alokacji dla OP 1, przy czym kontraktacja w przypadku IF wynosi niemal 100% (poddziałania 1.2.2, 1.3.2, 1.4.1 i 1.5.1), a w przypadku poddziałań związanych z dotacjami/grantami 51%.

Wykres 5. Alokacja OP 1 w mln EUR (lewy wykres) i jej wykorzystanie (prawy wykres)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z SZOOP RPO WK-P 2014-2020 (wersja z 12.12.2018 r.) oraz raportów MliR nt. Stanu wdrażania funduszy europejskich w latach 2014-2020 wg stanu na 31.12.2018 r.

Wykorzystana alokacja pozwoliła na wsparcie łącznie 209 projektów. Zdecydowanie najwięcej (109) w poddziałaniu 1.6.2 kierowanym do firm inwestujących we wdrażanie innowacji, a także w obszarze wsparcia aktywności B+R przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw akademickich (poddziałania 1.2.1 i 1.3.1, w których dofinansowano odpowiednio 35 i 40 projektów).

Wybrane efekty wsparcia projektów w OP 1 – dane na podstawie podpisanych umów

- 2084 firm otrzymujących wsparcie
- 300 firm współpracujących z ośrodkami badawczymi
- 219 naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej

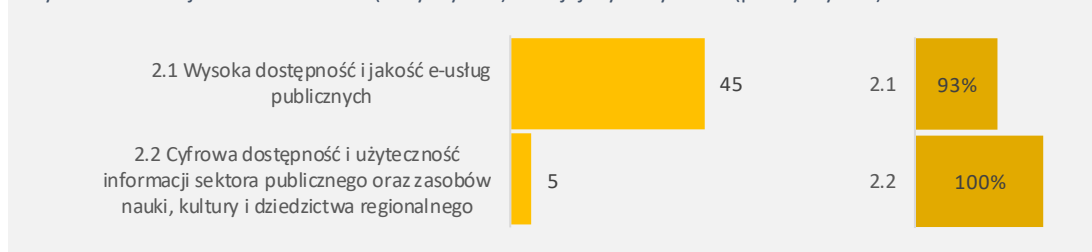
W OP 1 wykorzystano szeroki katalog instrumentów wsparcia: dotacje, granty, pożyczki i poręczenia, wejścia kapitałowe, wprowadzono również pomoc zwrotną. Wdrażanie OP 1 przebiega sprawnie, a poziom kontraktacji jest wysoki, choć w dużej mierze wynika to z transferu środków na instrumenty finansowe do Menadżerów odpowiedzialnych za zarządzanie nimi. W obszarze wsparcia bezzwrotnego wyzwaniem pozostaje efektywne wykorzystanie wsparcia na prace B+R oraz usługi instytucji otoczenia biznesu dla firm.

Oś priorytetowa 2 Cyfrowy Region

Na OP 2 przeznaczono 50 mln EUR, co odpowiada niecałym 3% alokacji RPO WK-P 2014-2020. 90% środków OP 2 przeznaczono na opracowanie i wdrożenie e-usług publicznych, a 10% na digitalizację zasobów muzeów, bibliotek i innych instytucji kultury. Wsparcie jest wdrażane w formule pozakonkursowej, w której beneficjentem jest samorząd województwa.

Do 31.12.2018 r. w OP 2 ogłoszono łącznie 10 naborów. Osiem z nich obejmowało Działanie 2.1 (w zakresie e-usług publicznych), a pozostałe dwa dedykowano Działaniu 2.2 obejmującemu digitalizację. Spośród wszystkich dziesięciu naborów w obu działaniach, sześć zostało unieważnionych lub zakończonych, gdyż nie złożono na nie żadnego wniosku.

Wykres 6. Alokacja OP 2 w mln EUR (lewy wykres) oraz jej wykorzystanie (prawy wykres)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z SZOOP RPO WK-P 2014-2020 (wersja z 12.12.2018 r.) oraz raportów MIIR nt. Stanu wdrażania funduszy europejskich w latach 2014-2020 wg stanu na 31.12.2018 r.

Do końca 2018 r. dofinansowano łącznie 3 projekty: jeden w obszarze zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych w sferze kultury i dwa dotyczące systemów e-usług (e-administracji i informacji przestrzennej oraz systemu udostępniania elektronicznej dokumentacji medycznej). Przedsięwzięcia te konsumują niemal całą alokację dostępną w OP 2, do wykorzystania pozostały obecnie środki z rezerwy wykonania, które będą dostępne dopiero po przeglądzie śródkresowym.

Wybrane efekty wsparcia projektów w OP 2 – dane na podstawie podpisanych umów

- 150 podmiotów udostępniających zasoby publiczne on-line
- 243 usługi publiczne udostępnione on-line

Postęp wdrażania interwencji OP 2 mierzony kontrakcją alokacji jest najwyższy w całym programie. Kluczowe projekty: *Budowa kujawsko-pomorskiego systemu udostępniania elektronicznej dokumentacji medycznej* oraz *Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0* realizowane są niemal od jego uruchomienia. W OP 2 wykorzystano wszystkie dostępne środki. Kolejny projekt czeka na kontrakcję po odblokowaniu rezerwy wykonania. Również perspektywy osiągnięcia wartości docelowych wskaźników są optymistyczne.

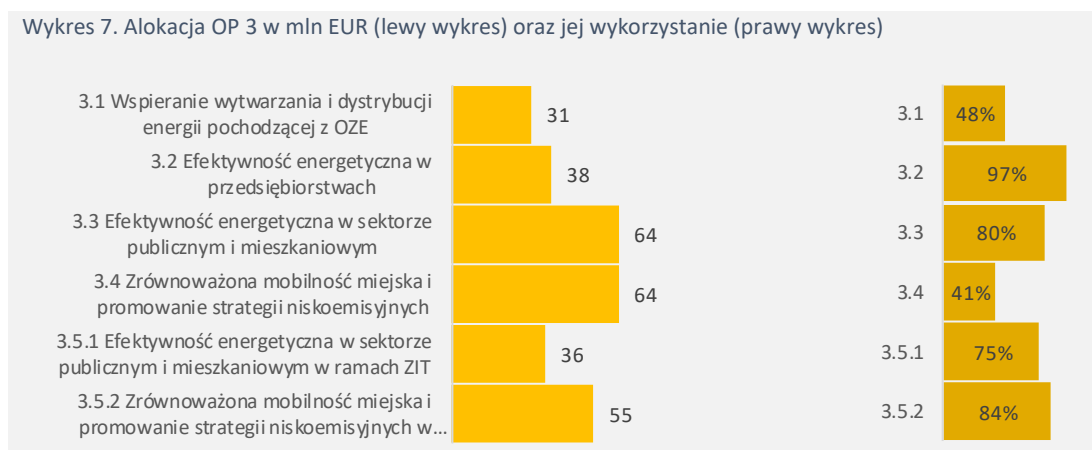
Oś priorytetowa 3 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie

OP 3 obejmuje 289 mln EUR, co odpowiada 15% alokacji RPO WK-P 2014-2020. OP 3 w największym stopniu finansuje inwestycje w niskoemisyjny transport miejski (41%) oraz termomodernizację budynków w sektorze publicznym i mieszkaniowym (35%). Pożyczki na efektywność energetyczną

w firmach stanowią łącznie 13% środków OP 3, zaś 11% wspiera pożyczki na rozwój odnawialnych źródeł energii.

Do 31 grudnia 2018 roku w OP 3 ogłoszono 51 naborów. Najwięcej (27) w ramach interwencji w niskoemisyjny transport (Działanie 3.4 i Poddziałanie 3.5.2). Zdecydowanie mniej konkursów dedykowano wsparciu OZE (7) oraz poprawie efektywności energetycznej poza ZIT (9).

Projekty wyłonione do wsparcia w tym okresie wykorzystują 71% środków dostępnych w OP 3. Zdecydowanie najbardziej zaawansowana jest kontraktacja wsparcia skierowanego na poprawę efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach oraz zrównoważoną mobilność miejską i promowanie strategii niskoemisyjnych w ramach ZIT i efektywność energetyczną w sektorze publicznym i mieszkaniowym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z SZOOP RPO WK-P 2014-2020 (wersja z 12.12.2018 r.) oraz raportów MIIR nt. Stanu wdrażania funduszy europejskich w latach 2014-2020 wg stanu na 31.12.2018 r.

Do końca 2018 r. podpisano umowy na realizację łącznie 279 projektów. Zdecydowanie najwięcej w ramach Działania 3.3 dedykowanego poprawie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym poza ZIT (124 projekty) i w ramach ZIT (56) oraz w Działaniu 3.1, w którym wspierano wytwarzanie i dystrybucję energii pochodzącej z OZE (40).

Wybrane efekty wsparcia projektów w OP 3 – dane na podstawie podpisanych umów	<ul style="list-style-type: none"> • 424 budynki zmodernizowane energetycznie • 3 km wybudowanych torów tramwajowych • 190 km ścieżek rowerowych
--	---

Wdrażanie środków OP 3 przebiega sprawnie. Doświadczenie zdobyte dzięki wdrażaniu instrumentów finansowych powinno procentować w przyszłej perspektywie. Większe wyzwanie może stanowić osiągnięcie niektórych wskaźników produktu w perspektywie 2023 roku. Dlatego zalecamy obniżenie części wartości docelowych, zabezpieczenie gotowości inwestycyjnej projektów szynowych poza stolicami województwa, a także uważny monitoring postępu pożyczek w 2019 roku.

Oś priorytetowa 4 Region przyjazny środowisku

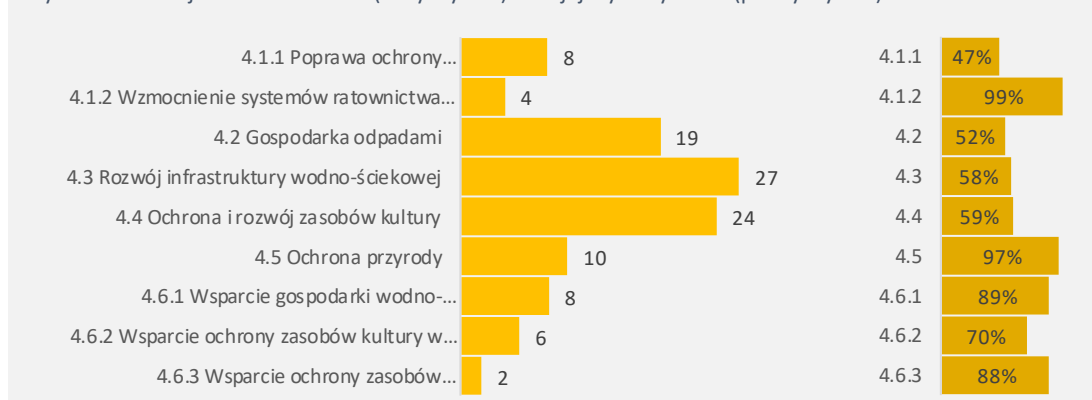
Na OP 4 przeznaczono 109 mln EUR, odpowiadające ok. 6% alokacji programu. Interwencja w ramach OP 4 obejmuje wyzwania szeroko rozumianego obszaru ochrony środowiska oraz dziedzictwa

kulturowego regionu. Zdecydowanie największe środki przeznaczone na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej oraz rozwój zasobów kultury (łącznie odpowiednio 32% i 28% alokacji). Relatywnie duże wsparcie alokowane na gospodarkę odpadami (ponad 17%). Na inwestycje związane z lepszym reagowaniem na zagrożenia przeznaczono łącznie prawie 12% dostępnych środków, natomiast ochronie przyrody łącznie 11%.

Do 31.12.2018 r. w OP 4 ogłoszono łącznie 37 konkursów, w tym 1 nabór pozakonkursowy. Większość naborów (14) przeprowadzono w ramach działań i poddziałań związanych z rozwojem zasobów kultury (Działanie 4.4 i Poddziałanie 4.6.2). W pozostałych obszarach tematycznych przeprowadzono od 2 (przeciwdziałanie zagrożeniom) do 7 (gospodarka wodno-ściekowa) konkursów.

Projekty wybrane do dofinansowania konsumują łącznie 47% alokacji dla OP 4. Na podpisanie umowy czekają kolejne projekty, które wykorzystają dalsze 19% dostępnych środków. W Poddziałaniu 4.1.2 oraz Działaniu 4.5 wykorzystano niemal całą alokację (wliczając w to wartość dofinansowania dla projektów oczekujących na podpisanie umowy). Zdecydowanie najniższy poziom kontraktacji dotyczy poprawy ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania suszy (Poddziałanie 4.1.1) oraz gospodarki odpadami (4.2).

Wykres 8. Alokacja OP 4 w mln EUR (lewy wykres) oraz jej wykorzystanie (prawy wykres)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z SZOOP RPO WK-P 2014-2020 (wersja z 12.12.2018 r.) oraz raportów MIIIR nt. Stanu wdrażania funduszy europejskich w latach 2014-2020 wg stanu na 31.12.2018 r.

W analizowanym okresie wyłoniono do dofinansowania łącznie 82 projekty. Najwięcej przedsięwzięć wsparto w obszarze kultury (łącznie 37, w tym 21 w ramach poddziałania dedykowanego ZIT) i gospodarki wodno-ściekowej (w sumie 24, z czego 13 w Działaniu 4.3 i 11 w ramach ZIT). Stosunkowo dużo projektów (15) dofinansowano w obszarze ochrony przyrody, szczególnie w ramach Działania 4.6.3 dedykowanego ZIT (10), najmniej zaś w działaniu 4.2 poświęconym gospodarce odpadami (1).

Wybrane efekty wsparcia projektów w OP 4 – dane na podstawie podpisanych umów

- 4000 osób korzystających z ochrony przeciwpowodziowej
- 27 doposażonych jednostek służb ratowniczych
- 30 wspartych Punktów Selektynego Zbierania Odpadów Komunalnych
- 44 778 dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków i 7 957 z ulepszanego zaopatrzenia w wodę
- 392 zabytki nieruchomości objęte wsparciem oraz 16 instytucji kultury

Wdrażanie interwencji w ramach OP 4 przebiega sprawnie, zarówno jeśli chodzi o postęp kontraktacji, jak i realizację celów wyznaczonych wskaźnikami produktu i rezultatu. Duża część środków OP 4 (19%) w momencie badania zarezerwowana była na projekty, które oczekiwały na podpisanie umowy.

W obszarze gospodarki odpadami oraz kultury zdecydowano się na wykorzystanie obok tradycyjnych konkursów procedury projektów grantowych. Z przeprowadzonych analiz wynika, że przyjęte sposoby wdrażania pozwolą osiągnąć większość przyjętych celów RPO WK-P.

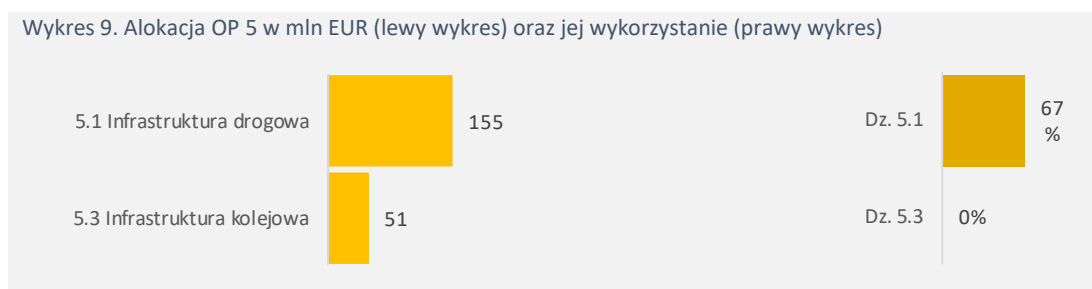
Oś priorytetowa 5 Spójność wewnętrzna i dostępność zewnętrzna

Na OP 5 przeznaczono niemal 206 mln EUR, odpowiadające ok. 11% alokacji RPO WK-P 2014-2020.

Potencjalni beneficjenci OP 5 mogą pozyskać wsparcie na inwestycje drogowe i kolejowe. Na infrastrukturę drogową przeznaczono nieco ponad 3/4 środków. Wśród wyzwań, które pojawiły się podczas wdrażania OP 5 należy wymienić wymogi narzucone zapisami Umowy Partnerstwa, dotyczące selektywnego wsparcia dróg lokalnych, jak również praktyki uzależniające kwotę wsparcia od potencjału demograficznego oraz rosnące ceny na rynku budowlanym. Największe opóźnienie mają jednak inwestycje kolejowe, gdzie brak uruchomienia środków wynika przede wszystkim z niskiej gotowości inwestycyjnej PKP PLK na odcinkach regionalnych.

Do końca 2018 roku w OP 5 ogłoszono łącznie 20 naborów. Większość (18) dotyczyła infrastruktury drogowej (dróg wojewódzkich oraz lokalnych, a także inteligentnych systemów transportowych), a zaledwie dwa infrastruktury kolejowej.

Projekty wybrane do dofinansowania do 2018 r. (zarówno te dla których podpisano umowy, jak i oczekujące na podpisanie) **konsumują łącznie 50% alokacji dostępnej w OP 5**, w tym 67% alokacji z Działania 5.1.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z SZOOP RPO WK-P 2014-2020 (wersja z 12.12.2018 r.) oraz raportów MliR nt. Stanu wdrażania funduszy europejskich w latach 2014-2020 wg stanu na 31.12.2018 r.

Do końca 2018 r. w ramach OP 5 podpisano umowy na realizację 23 projektów, wszystkich w ramach Działania 5.1. Do dofinansowania wybrano kolejnych 11 inwestycji, które oczekiwały na podpisanie umowy. Wsparcie projekty oraz projekty oczekujące na podpisanie umowy konsumują 2/3 alokacji przeznaczonej na drogi oraz połowę alokacji na OP 5.

Wybrane efekty wsparcia projektów w OP 5 – dane na podstawie podpisanych umów

- 137 km zmodernizowanych lub przebudowanych dróg

Postęp wdrażania OP 5 – zarówno produktowy jak i finansowy należy określić jako umiarkowany. Ogłoszone i planowane nabory pozwalają z większym optymizmem myśleć o realizacji celów OP 5. Pod koniec 2018 roku zgłoszono także pierwszy projekt na modernizację odcinka linii kolejowej (Toruń Wschodni – Chełmża). Wykonanie wskaźników rzeczowych w tym obszarze nadal jest możliwe, wymaga jednak mobilizacji ze strony operatora infrastruktury.

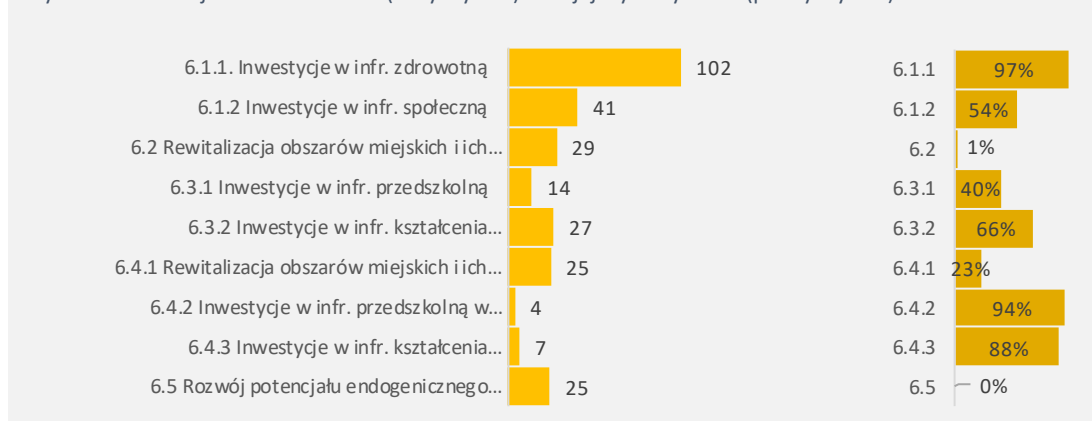
Oś priorytetowa 6 Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry

Na OP 6 przeznaczono ok. 274 mln EUR, co stanowi ponad 14% całej alokacji programu. Największe środki w OP 6 trafiają na infrastrukturę zdrowotną (37%). Relatywnie duże wsparcie alokowano na rewitalizację (20%). Na inwestycje w infrastrukturę społeczną i kształcenie zawodowego przeznaczono odpowiednio 15% i 12%, na rozwój potencjału endogenicznego 9%, natomiast na infrastrukturę przedszkolną prawie 7% środków. Działanie 6.5 pojawiło się w programie dopiero po negocjacjach w 2018 roku.

Do 31 grudnia 2018 roku w OP 6 ogłoszono łącznie 46 naborów, najwięcej w obszarze kształcenia zawodowego (Poddziałanie 6.3.2 i 6.4.3 – ZIT, łącznie 11), infrastruktury zdrowotnej (Poddziałanie 6.1.1 – 10) i społecznej (Poddziałanie 6.1.2 – 8). W ramach rewitalizacji ogłoszono cztery nabory (w tym dwa ciągle zamknięte we wrześniu 2018 r.), natomiast w Poddziałaniach 6.3.1 i 6.3.2 ogłoszono łącznie 9 naborów, z czego 4 w ramach polityki terytorialnej.

Do końca 2018 r. zakontraktowano łącznie 48% alokacji dostępnej w OP 6, kolejne 10% zarezerwowane jest na projekty wybrane do dofinansowania, dla których jeszcze nie podpisano umów. W największym stopniu wykorzystano wsparcie dedykowane ochronie zdrowia oraz działań w ZIT z zakresu infrastruktury kształcenia zawodowego i przedszkoli. Relatywnie wolniej postępuje kontraktacja środków na infrastrukturę społeczną, opiekę przedszkolną oraz kształcenie zawodowe i praktyczne poza ZIT. Działania rewitalizacyjne wykorzystały dotychczas niewielką część środków, szczególnie w obszarze poza ZIT.

Wykres 10. Alokacja OP 6 w mln EUR (lewy wykres) oraz jej wykorzystanie (prawy wykres)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z SZOOP RPO WK-P 2014-2020 (wersja z 12.12.2018 r.) oraz raportów MliR nt. Stanu wdrażania funduszy europejskich w latach 2014-2020 wg stanu na 31.12.2018 r.

Do końca 2018 roku w OP 6 dofinansowano 190 projektów, spośród których najwięcej dotyczyło infrastruktury opieki zdrowotnej (76). Na drugim miejscu znajduje się Poddziałanie 6.1.2 w ramach którego wspierana jest infrastruktura społeczna (43) oraz Poddziałania 6.3.1 i 6.3.2 skoncentrowane na infrastrukturze przedszkolnej i kształcenia zawodowego (po 22). Wsparciem objęto dotychczas również trzy projekty rewitalizacyjne (2 w ZIT i 1 poza ZIT).

Wybrane efekty wsparcia projektów w OP 6 – dane na podstawie podpisanych umów

- 76 wspartych podmiotów leczniczych
- 8,5 tys. miejsc w placówkach kształcenia zawodowego
- 2,9 tys. miejsc w przedszkolach

Tempo wdrażania poszczególnych obszarów jest zróżnicowane. Bardzo sprawnie realizowane są projekty infrastruktury zdrowotnej i kształcenia zawodowego, zwłaszcza w ZIT. Znacznie wolniej wydawane są środki na rewitalizację. Wdrażanie rewitalizacji opóźniło pojawienie się nowej ustawy, złożoność oraz liczne procedury mające gwarantować wysoką jakość programów.

Prawdopodobieństwo realizacji wskaźników końcowych OP 6 jest wysokie. Problemem pozostaje niskie tempo wdrażania projektów rewitalizacyjnych, na etapie badania nie był również znany popyt na projekty turystyczne.

Oś priorytetowa 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność

Na OP 7, wspierając projekty infrastrukturalne oraz przedsiębiorczość na terenach objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju (LSR) przeznaczono prawie 36 mln EUR. Odpowiada to niemal 2% alokacji RPO WK-P 2014-2020. Wsparcie skierowano na obszary wiejskie oraz do miast poniżej 20 tysięcy mieszkańców. Interwencja OP 7 jest odpowiedzią na zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym, które ze szczególnym natężeniem występuje na obszarach peryferyjnych, oddalonych od rynków pracy, o słabej dostępności dobrej jakości i niedrogich usług społecznych. Obok poprawy infrastruktury publicznej wsparcie dostępne w OP 7 ma stworzyć lepsze warunki prowadzenia działalności gospodarczej i zahamować tym samym odpływ ludzi młodych z obszarów wiejskich i małych miast. Dla przedsiębiorstw z terenów objętych interwencją przewidziano wsparcie grantowe. W OP 7 dofinansowanie uzyskać mogą również małe inkubatory przedsiębiorczości. Projekty infrastrukturalne finansowane z EFRR w OP 7 pozwolą m.in. na stworzenie odpowiednich warunków realizacji inicjatyw miękkich, które finansowane są w ramach OP 11.

Do końca 2018 r. w ramach OP 7 uruchomiono łącznie 22 konkursy. Przeznaczono na nie 50,4% dostępnej alokacji. Pierwszy konkurs, realizowany przez UMWK-P dedykowany był wsparciu projektów grantowych. Kolejne konkursy realizowane przez poszczególne LGD skoncentrowane są w głównej mierze na działaniach rewitalizacyjnych oraz tworzeniu i rozwoju małych inkubatorów przedsiębiorczości.

W analizowanym okresie do dofinansowania wybrano 23 projekty, w przypadku 19 z nich do końca 2018 r. podpisano umowy na realizację. Przedsięwzięcia te konsumują łącznie 20,1 mln zł dofinansowania UE, odpowiadające za około 13% łącznej alokacji dla OP 7.

Wybrane efekty wsparcia projektów w OP 7 – dane na podstawie podpisanych umów

- 37 obiektów infrastruktury na zrewitalizowanych obszarach

Postęp wdrażania interwencji w ramach OP 7 jest opóźniony względem reszty programu. Opóźnienie wynika z problemów występujących przy opracowaniu dokumentów i procedur niezbędnych do uruchomienia wsparcia. Formuła RLKS – pierwszy raz wykorzystana w regionalnym programie operacyjnym – wymagała w pierwszej kolejności przygotowania i akceptacji LSR, co zajęło dosyć dużo czasu. Kolejnym wyzwaniem okazały się stosunkowo rozbudowane i skomplikowane procedury oraz dokumenty, które przygotować musiały LGD, aby uruchomić wsparcie grantowe przedsiębiorstw. Z uwagi na występujące problemy, inwestycje w OP 7 koncentrują się głównie na działaniach aktywizacyjnych na obszarach objętych LSR. Dostępne wsparcie pozwoliło na rozwój infrastruktury społecznej (np. wiejskich świetlic oraz infrastruktury sportowej). Nie udało się jeszcze jednak

uruchomić środków dla przedsiębiorstw. Po przygotowaniu procedur naboru projektów grantowych i dokumentacji istnieje duża szansa osiągnięcia wartości docelowych wskaźników opisujących liczbę wspartych podmiotów.

Oś priorytetowa 8 Aktywni na rynku pracy

Na OP 8 przeznaczono 183 mln EUR, co stanowi nieco mniej niż 10% alokacji programu. Potencjalni beneficjenci OP 8 mogą sfinansować projekty aktywizacji zawodowej, godzenia życia zawodowego i rodzinnego oraz projekty prozdrowotne. Największa pula środków trafia na wsparcie osób w trudnej sytuacji na rynku pracy (łącznie 54%), zwłaszcza bezrobotnych i biernych zawodowo, a także osób zwolnionych lub zagrożonych zwolnieniem. Relatywnie duże środki alokowano na wsparcie godzenia życia zawodowego i rodzinnego oraz projekty prozdrowotne.

Do 31.12.2018 r. w OP 8 ogłoszono łącznie 24 nabory. Najwięcej (11) w poddziałaniach realizowanych przez WUP w obszarze aktywizacji zawodowej osób bez zatrudnienia lub zagrożonych zwolnieniem (Działanie 8.1, Poddziałanie 8.2.1, 8.2.2 oraz 8.5.2), a 9 - w obszarze godzenia życia zawodowego i rodzinnego (Poddziałanie 8.4.1, 8.4.2 i 8.4.3). W przypadku pozostałych poddziałań do 31.12.2018 r. ogłoszono po 1 naborze.

Projekty wybrane do dofinansowania do końca 2018 r. konsumują łącznie 57% alokacji na OP 8, za 2% środków odpowiadają przedsięwzięcia, na realizację których w analizowanym okresie nie podpisano jeszcze umów. Wykorzystano niemal całość alokacji przeznaczanej na wspieranie przedsiębiorczości (Działanie 8.3) oraz wspieranie dostępu do usług rozwojowych dla MŚP (Poddziałanie 8.5.1). Ponad 2/3 środków zakontraktowano już w obszarze wsparcia aktywizacji osób bezrobotnych, w ramach projektów PUP (Działanie 8.1) i w projektach konkursowych (Poddziałanie 8.2.1), a także w 2 poddziałaniach z obszaru wspierania opieki nad dziećmi do lat 3 (Poddziałanie 8.4.1 i 8.4.3). Poza Poddziałaniem 8.2.2, w którym nie przeprowadzono jeszcze żadnego naboru, szczególnie niski jest poziom kontraktacji w obszarze realizacji regionalnych programów zdrowotnych (Poddziałanie 8.6.2), tworzenia miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 na obszarze nieograniczonym do ZIT (Poddziałanie 8.4.2) oraz programów outplacementowych (Poddziałanie 8.5.2).

Wykres 11. Alokacja OP 8 w mln EUR (lewy wykres) oraz jej wykorzystanie (prawy wykres)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z SZOOP RPO WK-P 2014-2020 (wersja z 12.12.2018 r.) oraz raportów MIIR nt. Stanu wdrażania funduszy europejskich w latach 2014-2020 wg stanu na 31.12.2018 r.

Do końca 2018 r. w ramach OP 8 dofinansowano łącznie 270 projektów. Najwięcej wniosków wsparło w Działaniu 8.1 kierowanym do PUP (80 projektów) oraz Poddziałaniu 8.4.1, w którym dofinansowywano przede wszystkim usługi opieki nad dziećmi do lat 3 (78 projektów). Stosunkowo dużo przedsięwzięć wsparło również w ramach Poddziałania 8.2.1 (47) i Działania 8.3 (24).

Wybrane efekty wsparcia projektów w OP 8 – dane na podstawie podpisanych umów

- 28 tys. osób bezrobotnych objętych wsparciem
- 3,7 tys. osób, które otrzymały środki na własną działalność
- 1455 małych i średnich firm objętych usługami rozwojowymi

Postęp wdrażania interwencji w OP 8 należy uznać za relatywnie zaawansowany. Zainteresowanie wnioskodawców naborami w OP 8 było umiarkowane. W zakresie projektów do osób bezrobotnych i biernych zawodowo poprawa sytuacji na rynku pracy i niższe stypendia dla uczestników zmniejszyły liczbę potrzebujących oraz szanse utrzymania ich w projektach. Negatywny wpływ na popyt miały w początkowym okresie zbyt trudne kryteria wyboru. Dużym zainteresowaniem cieszyło się wsparcie przedsiębiorczości i voucher na opiekę nad dzieckiem. Największe problemy dotyczą jednak wsparcia regionalnych programów zdrowotnych, gdzie na uruchomienie czeka 100 mln zł. Istnieje ryzyko nieosiągnięcia wskaźnika liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz programów zdrowotnych.

Oś priorytetowa 9 Solidarne społeczeństwo

Na OP 9 przeznaczono 123 mln EUR, co odpowiada około 6,5% alokacji RPO WK-P 2014-2020.

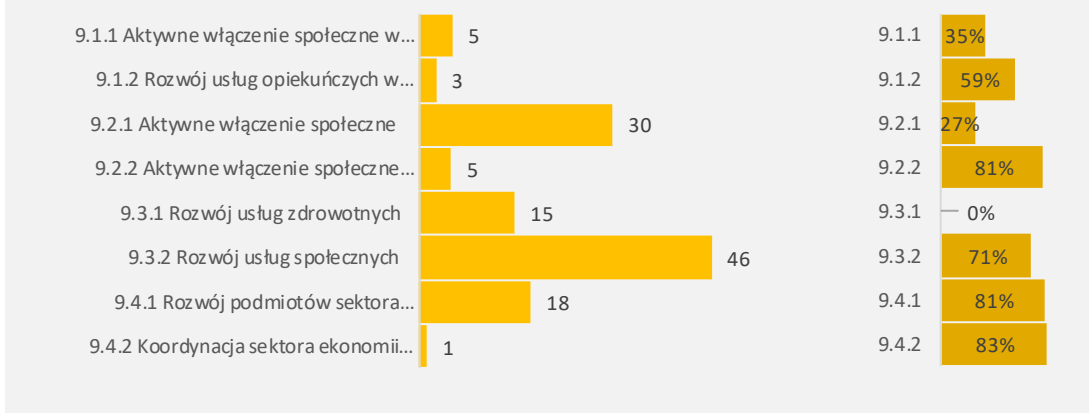
W ramach OP 9 można uzyskać wsparcie na projekty z zakresu aktywnej integracji, usług społecznych, opiekuńczych i zdrowotnych oraz rozwój podmiotów ekonomii społecznej. Największe środki alokowane na usługi społeczne i opiekuńcze. Przeznaczono na nie ponad 39% dostępnego wsparcia. Formy aktywnej integracji wykorzystują ponad 29% środków. Na wsparcie sektora ekonomii społecznej przeznaczono ponad 15% alokacji. Osobna pula trafi na działania adresowane do młodzieży objętej sądowym środkiem wychowawczym lub poprawczym oraz rozwój usług zdrowotnych (12%).

Do 31.12.2018 r. w OP 9 ogłoszono łącznie 26 naborów, w tym 3 w trybie pozakonkursowym.

Najwięcej (13) w ramach poddziałań związanych z aktywnym włączeniem społecznym (9.2.1 i 9.2.2 oraz 9.1.1 w ramach ZIT). W pozostałych obszarach tematycznych przeprowadzono pojedyncze konkursy: 7 w zakresie usług społecznych i opiekuńczych (w tym 3 w ramach ZIT), 2 na rzecz wsparcia młodzieży przeżywającej trudności i 2 konkursy na świadczenie usług OWES w subregionach. W trybie pozakonkursowym skierowano do dofinansowania projekty koordynacji sektora ekonomii społecznej. Pierwszy konkurs w zakresie usług zdrowotnych ogłoszono w połowie września 2018 r.

Projekty dofinansowane do 31.12.2018 r. konsumują 50% alokacji dla OP 9, z tego 2% przeznaczone jest na projekty wybrane do dofinansowania, które oczekują na podpisanie umowy. Dotychczas zakontraktowano ponad 80% środków przeznaczonych na aktywne włączenie społeczne młodzieży objętej sądowym środkiem wychowawczym lub poprawczym (Poddziałanie 9.2.2), oraz wsparcie sektora ekonomii społecznej (Poddziałania 9.4.1 i 9.4.2). Nie udało się za to zakontraktować wsparcia skierowanego na rozwój usług zdrowotnych, w niewielkim stopniu wykorzystana jest również alokacja na aktywne włączenie społeczne.

Wykres 12. Alokacja OP 9 w mln EUR (lewy wykres) oraz jej wykorzystanie (prawy wykres)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z SZOOP RPO WK-P 2014-2020 (wersja z 12.12.2018 r.) oraz raportów MIIR nt. Stanu wdrażania funduszy europejskich w latach 2014-2020 wg stanu na 31.12.2018 r.

Nabory przeprowadzone do 31.12.2018 r. pozwoliły wyłonić do dofinansowania 197 projektów. Najwięcej przedsięwzięć wsparto w obszarze usług społecznych (88) oraz aktywnego włączenia społecznego (67), najmniej zaś w poddziałaniu wdrażanym w trybie pozakonkursowym na koordynację wsparcia sektora ekonomii społecznej (2).

Wybrane efekty wsparcia projektów w OP 9 – dane na podstawie podpisanych umów

- 5,5 tys. osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem objętych wsparciem
- 727 podmioty ekonomii społecznej objęte wsparciem

Ostatecznie pod koniec 2018 roku postęp interwencji w OP 9 można ocenić jako umiarkowanie zadowalający i zróżnicowany. Najwyższy popyt zanotowano w przypadku usług społecznych i opiekuńczych. Generalnie jednak popyt na wsparcie był umiarkowany, zaś wnioskowane projekty niewielkie w stosunku do oczekiwań, a same wnioski często niskiej jakości. Opóźnienia postępu wynikały także z przedłużającej się pracy nad dokumentami krajowymi i lokalnymi. Pomimo zidentyfikowanych problemów większość środków powinna zostać zakontraktowana do końca 2019 roku. Niemniej realizacja celów interwencji może być jednak zagrożona dla projektów z zakresu aktywnego włączenia społecznego. Wynika to z kurczącej się grupy docelowej oraz rosnących kosztów usług społecznych.

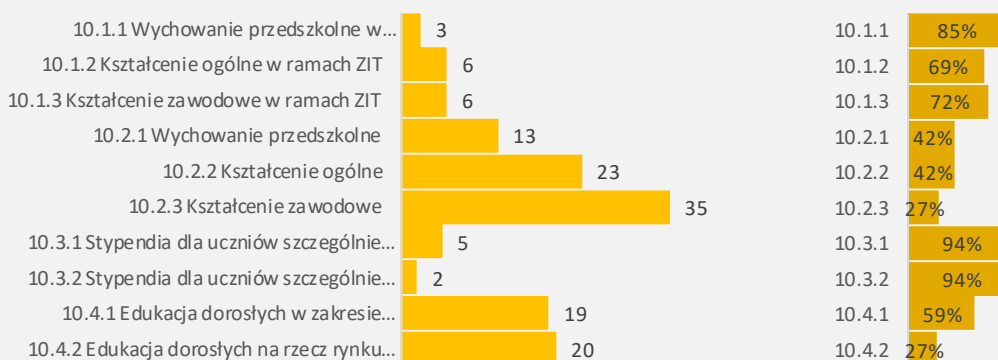
Oś priorytetowa 10 Innowacyjna edukacja

Na OP 10 przeznaczono 131 mln EUR, odpowiadające około 7% alokacji RPO WK-P 2014-2020. Wnioskodawcy mogą się ubiegać o wsparcie projektów na wszystkich poziomach edukacji niższego szczebla: od poziomu przedszkoli, przez szkolnictwo ogólne i skończywszy na zawodowym. Wsparcie dla placówek przedszkolnych i szkół wdrażane jest w ramach ZIT oraz oddzielnie dla pozostałej części regionu. Wydzielono także ogólną pulę na stypendia dla uczniów szczególnie uzdolnionych oraz na kształcenie osób dorosłych. Największe środki przeznaczono na kształcenie zawodowe (31%). Duża część alokacji trafia na edukację dorosłych (30%) oraz do szkół o profilu ogólnym (22%).

Do 31.12.2018 r. w OP 10 rozstrzygnięto łącznie 35 konkursów, a 4 kolejne trwały. Część konkursów dotyczyła projektów zintegrowanych, które łączyły wsparcie przedszkoli z Osi 10 (EFS) oraz Osi 6 (EFRR). Zorganizowano 4 takie konkursy, zarówno w ramach ZIT (Pod. 6.4.2 i 10.1.1, jak i poza ZIT (Pod. 10.2.1 i 6.3.1).

Przedsięwzięcia wybrane do dofinansowania w tym okresie konsumują łącznie 45% dostępnej alokacji. Najniższa kontraktacja została odnotowana w ramach kształcenia zawodowego, szczególnie poza ZIT. Problemem było także realizowanie projektów zintegrowanych. Z 13 projektów przedszkolnych w ZIT tylko 4 mają charakter projektów zintegrowanych.

Wykres 13. Alokacja OP 10 w mln EUR (lewy wykres) oraz jej wykorzystanie (prawy wykres)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z SZOOP RPO WK-P 2014-2020 (wersja z 12.12.2018 r.) oraz raportów MIIIR nt. Stanu wdrażania funduszy europejskich w latach 2014-2020 wg stanu na 31.12.2018 r.

W naborach przeprowadzonych do 31.12.2018 r. dofinansowano łącznie 218 projektów. Najwięcej przedsięwzięć wsparto w obszarze kształcenia ogólnego (65), wsparcia przedszkoli (63) i szkół zawodowych (40). Najmniej zaś w Działaniu 10.3 (4) i 10.4 (5) poświęconym stypendiom i edukacji dorosłych – co wynika ze specyfiki tych działań. Część projektów realizowana jest pozakonkursowo (stypendia), a projekty edukacji dorosłych obejmują całe województwo lub wybrane subregiony.

Wybrane efekty wsparcia projektów w OP 10 – dane na podstawie podpisanych umów

- 4,5 tys. nauczycieli objętych wsparciem
- 46,3 tys. uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych
- 7 tys. uczniów placówek kształcenia zawodowego podejmujących staż lub praktykę u pracodawcy

Postęp wdrażania interwencji OP 10 przebiega dość sprawnie, choć w niektórych poddziałaniach programu kontraktacja była niska. Rok 2019 powinien jednak przynieść rozstrzygnięcia, które pozwolą uruchomić wsparcie zwłaszcza w zakresie szkolnictwa zawodowego. Tym samym przewidywania dotyczące osiągnięcia wartości docelowych w 2023 roku są w większości przypadków optymistyczne.

Oś priorytetowa 11 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność

Na OP 11 przeznaczono nieco ponad 32 mln EUR, co stanowi ok. 2% alokacji. Jest ona drugą – obok OP 7 – z osi RPO WK-P 2014-2020 wdrażaną w formule RLKS. Działania finansowane ze środków EFS są odpowiedzią na zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym występujące na obszarach wiejskich i w miastach.

Do 31.12.2018 ogłoszono łącznie 3 nabory. W ramach pierwszego naboru potencjalni beneficjenci mogli się starać o środki na wsparcie przygotowawcze wdrożenia strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR) w miastach powyżej 20 tys. mieszkańców. Dofinansowanie z drugiego naboru pozyskać można było na wsparcie kosztów bieżącej działalności LGD związanych z wdrażaniem wsparcia w formule RLKS. Konkurs ten skierowany był do LGD w miastach powyżej 20 tys. mieszkańców oraz LGD wiejskich i z miast do 20 tys. mieszkańców, dla których funduszem wiodącym do wdrażania LSR będzie EFS. W ostatnim konkursie beneficjenci aplikować mogli o środki na projekty grantowe i wdrażanie LSR. Był to konkurs przeznaczony dla wszystkich LGD.

W analizowanym okresie podpisano umowy na realizację 48 projektów, wykorzystujących około 63% dostępnej alokacji. Zdecydowanie największe wsparcie przeznaczono dotychczas na dofinansowanie projektów grantowych i wdrażanie LSR. Ze względu na przyjętą formułę wdrażania, środki te trafiły do Lokalnych Grup Działania, które następnie rozdysponują je na projekty grantowe wybierane w prowadzonych przez siebie naborach konkursowych.

Wybrane efekty wsparcia projektów w OP 11 – dane na podstawie podpisanych umów

- Ponad 13 tys. osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem

Postęp wdrażania interwencji w OP 11 przebiega sprawniej niż w OP 7. Dotychczas zakontraktowane środki pozwoliły na osiągnięcie celu śródkresowego wskaźnika produktu. Wyzwaniem w OP 11 może się okazać osiągnięcie celów końcowych interwencji. Założenie o koncentracji wsparcia na osobach zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym powoduje dotychczas niewielkie zainteresowanie dostępnymi środkami po stronie lokalnych organizacji. Z dostępnych informacji wynika, że dotychczas grantobiorcy koncentrują się na działaniach z zakresu aktywizacji społecznej mieszkańców. Realizacja drugiego modułu celu szczegółowego – aktywizacja zawodowa – może się okazać większym wyzwaniem.

Realizacja założeń programu

Zgodnie z informacjami na 31 grudnia 2018 r. oraz prognozami dotyczącymi wskaźnika finansowego w RPO WK-P 2014-2020 osiągnięto cele pośrednie ram wykonania w niemal wszystkich osiach. Wyjątek stanowi OP 11, w której pomimo realizacji wskaźnika produktu, zakładany poziom certyfikacji nie został zrealizowany.

Tabela 4. Realizacja wskaźników ram wykonania RPO WK-P 2014-2020 na 31 grudnia 2018 r.

Oś priorytetowa RPO WK-P 2014-2020		wskaźniki produktu	wskaźnik certyfikacji
1	Wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu	Zrealizowane	Zrealizowany
2	Cyfrowy region	Zrealizowane	Zrealizowany
3	Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie	Zrealizowane	Zrealizowany
4	Region przyjazny środowisku	Zrealizowane	Zrealizowany
5	Spójność wewnętrzna i dostępność zewnętrzna regionu	Zrealizowane	Zrealizowany
6	Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry	Zrealizowane	Zrealizowany
7	Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	Zrealizowane	Zrealizowany
8	Aktywni na rynku pracy	Zrealizowane	Zrealizowany
9	Solidarne społeczeństwo	Zrealizowane	Zrealizowany
10	Innowacyjna edukacja	Zrealizowane	Zrealizowany
11	Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	Zrealizowane	Niezrealizowany

Źródło: Opracowanie własne

Brak terminowej realizacji wskaźnika finansowego OP 11 nie powoduje utraty środków programu. Środki rezerwy wykonania OP 11 będą mogły być przesunięte do innych OP finansowanych z EFS. Wnioski z badania wskazują na zasadność ich przeniesienia do OP 9 na sfinansowanie usług społecznych dla osób niesamodzielnych. Jednocześnie przy dalszym niezadowolającym popycie warto rozważyć przesunięcia środków z takich obszarów jak pożyczka na innowacje, działania przeciwpowodziowe i retencja, infrastruktura kolejowa, rewitalizacja oraz regionalne programy zdrowotne.

Realizacja zobowiązań strategii nadrzędnych

Strategia Europa 2020 została przyjęta przez Komisję Europejską w 2010 roku w odpowiedzi na głęboki kryzys gospodarczy i finansowy, w którym znajdowały się wówczas kraje Unii Europejskiej. W celu przezwyciężenia negatywnych trendów, autorzy Strategii zaproponowali rozwój oparty na 3 priorytetach:

- rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
- rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia i spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Tworząc założenia RPO WK-P 2014-2020 autorzy interwencji wskazali powiązania między Strategią Europa 2020 a osiami priorytetowymi programu.

Tabela 5. Korespondowanie priorytetów Strategii Europa 2020 i RPO WK-P 2014-2020

Priorytet Strategii Europa 2020	Oś priorytetowa RPO WK-P 2014-2020										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Rozwój inteligentny	x	x						x		x	
Rozwój zrównoważony			x	x	x						
Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu						x	x	x	x	x	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie RPO WK-P 2014-2020

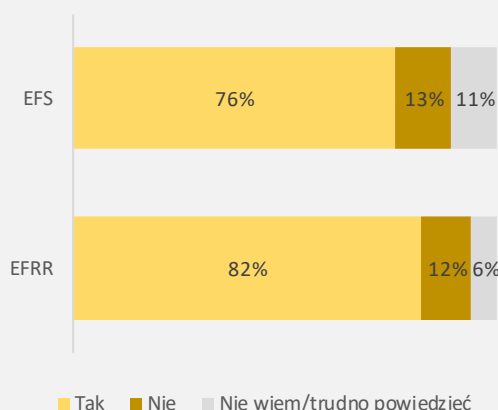
W ramach analiz oszacowano wpływ realizacji RPO WK-P na osiągnięcie dwóch wskaźników celu Strategii Europa 2020: wzrostu wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata oraz nakładów na B+R przy pomocy modelu makroekonomicznego EUImpactMod. Symulacje wskazują, że RPO WK-P przyspiesza realizację celów Strategii Europa 2020.

- odsetek osób pracujących w wieku 20-64 lata w latach 2017-2018 był o 0,6-0,7 p.p. wyższy niż w scenariuszu bez środków RPO WK-P 2014-2020. Przekłada się to na ok. 8 tys. dodatkowych miejsc pracy w regionie.
- jeszcze istotniejszy był wpływ realizacji RPO WK-P na poziom nakładów na B+R. W latach 2017-2018 nakłady na B+R w relacji do PKB były o 0,04-0,05 p.p. wyższe niż w scenariuszu bez realizacji RPO WK-P 2014-2020. Wpływ ten powinien rosnąć w miarę realizacji zakontraktowanych już projektów.

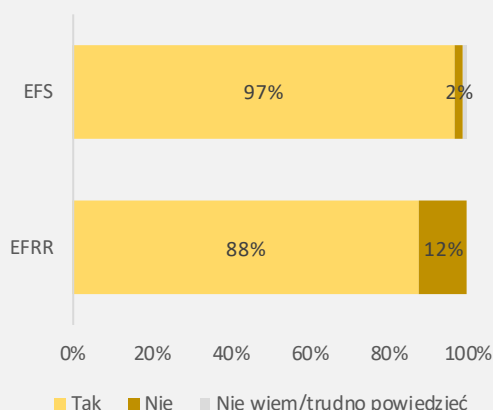
Realizacja zasad horyzontalnych

Projekty finansowane z RPO WK-P realizowały zasady horyzontalne Unii Europejskiej – politykę zrównoważonego rozwoju oraz równości szans, płci i niedyskryminacji. W większości projektów stosowanie zasad horyzontalnych ograniczało się jednak do zgodności z obowiązującym prawem, przedstawieniem odpowiednich dokumentów środowiskowych czy gwarancji równego dostępu do rezultatów.

Wykres 14. Realizacja polityk horyzontalnych w projektach RPO WK-P 2014-2020 - Polityka zrównoważonego rozwoju

Wykres 15. Realizacja polityk horyzontalnych w projektach RPO WK-P 2014-2020 - Polityka równości szans

Źródło: Badanie CATI beneficjentów

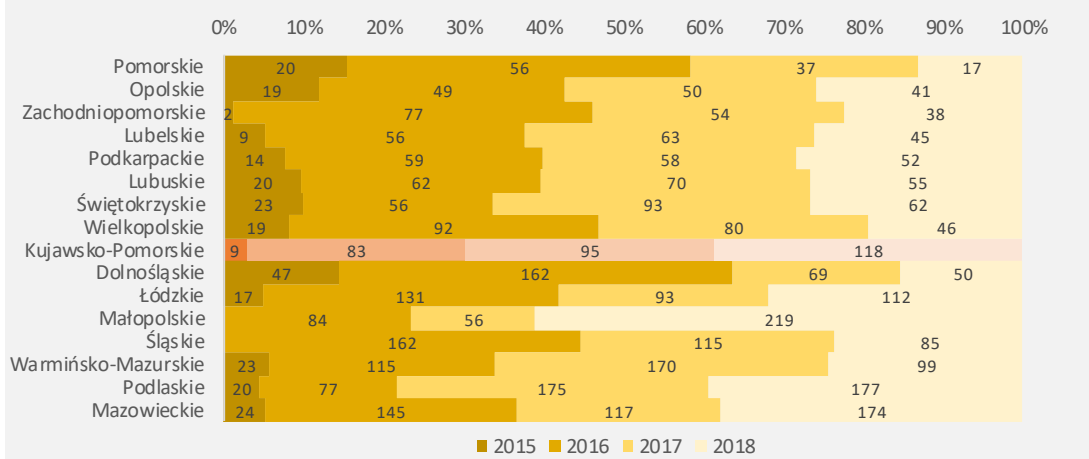
Bazując na deklaracjach beneficjentów można zauważyć, że w przypadku operacji finansowanych z EFRR beneficjenci dążą do zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska, efektywnego gospodarowania zasobami i minimalizują zużycie energii. Projektodawcy EFS stawiają natomiast na edukację ekologiczną oraz oszczędność w gospodarowaniu zasobami. W przypadku projektów miękkich pojawiają się także jednostkowe, obiektywne trudności w realizacji zasad horyzontalnych dotyczących zachowania równości szans, płci i niedyskryminacji takie jak:

- niedobór architektów z doświadczeniem projektowym dla potrzeb osób wykluczonych,
- rotacja związana z planami macierzyńskimi kobiet utrudniająca zachowanie parytetów,
- wyższe ceny produktów i usług wytwarzanych lokalnie i przez podmioty ekonomii społecznej, a także w ramach sprawiedliwego handlu,
- trudności znalezienia wykonawców przy stosowaniu klauzul społecznych w zamówieniach publicznych.

Wyzwania wdrażania – perspektywa instytucji

Wdrażanie RPO WK-P w perspektywie 2014-2020 było dotychczas bardziej obciążające dla instytucji zarządzającej. Znaczne obciążenie stanowił etap naboru i przygotowania kryteriów wyboru projektów. Interwencję wdrażano w formie licznych małych konkursów, co obciążało pracowników IZ większą ilością pracy. Opóźnienia w uruchomieniu pierwszych naborów połączone z dużą szczegółowością dokumentacji konkursowej ograniczyły wydolność systemu wdrażania.

Wykres 16. Zestawienie liczby naborów w RPO w latach 2015-2018

Źródło: Stan wdrażania Funduszy Europejskich w Polsce w latach 2014-2020: Nabory - Wnioski o dofinansowanie - Umowy - Wnioski o płatność. Dane na koniec 2018, 2017, 2016 i 2015 r.

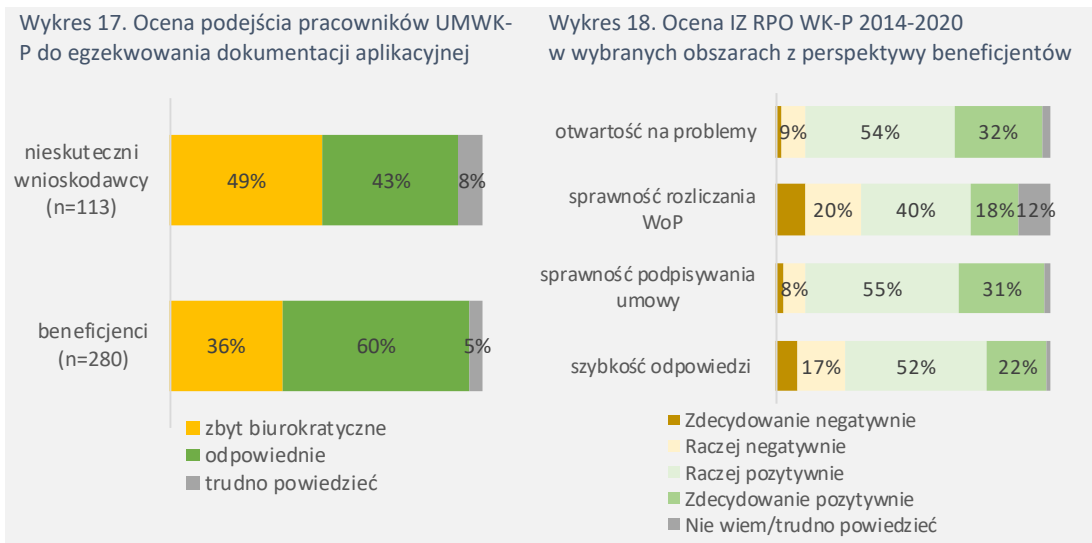
<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>

Zidentyfikowano utrudnienia, których usunięcie usprawni wdrażanie interwencji:

- rozdrobnienie konkursów – zalecane jest wydzielanie alokacji w ramach konkursów na poszczególne typy projektów zamiast organizowania oddzielnych naborów.
- wysoki poziom skomplikowania dokumentacji aplikacyjnej – zalecane jest dalsze upraszczanie wniosków aplikacyjnych i ograniczenie liczby wymaganych załączników.
- preselekcja – zalecana jest rezygnacja z preselekcji lub objęcie wniosków kompletną oceną merytoryczną na podstawie, której wnioskodawcy uzupełnią dokumentację.

Wyzwania wdrażania – perspektywa beneficjenta

Beneficjenci i wnioskodawcy także wskazują procedury RPO WK-P 2014-2020 jako bardziej obciążające w stosunku do perspektywy 2007-2013. Istotną trudność stanowi samo złożenie poprawnego wniosku ze wszystkimi wymaganymi załącznikami. Zdaniem wnioskodawców, formularze wniosków są zbyt skomplikowane, a wymagane załączniki przynajmniej częściowo niepotrzebne. Wnioskodawcy oczekują uproszczenia dokumentacji aplikacyjnej oraz bardziej zrozumiałych zapisów regulaminów konkursów. Dla większości aplikujących przyjęte harmonogramy przewidują zbyt mało czasu na przygotowanie dokumentacji.

Źródło: Badanie CATI beneficjentów i nieskutecznych wnioskodawców

Mimo tego, można wskazać usprawnienia, dzięki którym beneficjentom było łatwiej aplikować o środki programu. Wśród nich należy wymienić wszechstronne **wykorzystanie systemu SL 2014** i rozliczanie projektów według **metod uproszczonych**, a także **warsztaty przygotowujące wnioskodawców do aplikowania o wsparcie**.

Wśród zmian, jakie wdrożono w celu uproszczenia procesu, należy wskazać również **negocjacje** większości kryteriów w projektach EFS. Ich aktualna formuła wydaje się być przystępna i poprawiać jakość projektów dopuszczonych do finansowania. Gdyby nie negocjacje, część projektów nie zostałaby skierowana do realizacji, a inne mogły być realizowane w sposób daleki od optymalnego. To rozwiązanie ostatecznie sprawdza się i należy je ocenić pozytywnie. Uelastycznienie zasad prowadzenia negocjacji, wprowadzanych w kolejnych naborach, ułatwia negocjowanie obu stronom. Dzięki dopuszczeniu negocjowania większości kryteriów, skuteczność aplikowania wzrosła.

W trakcie wdrażania RPO WK-P w perspektywie finansowej 2014-2020 umożliwiono składanie w wybranych konkursach **wnioseków preselekcyjnych**. W przypadku preselekcji obejmujących kryteria formalne, efekt jest niesatysfakcjonujący. Włączenie dodatkowego etapu oceny przyczyniało się przede wszystkim do wydłużenia samej procedury, w efekcie nie ograniczając w istotny sposób liczby wniosków, które będą oceniane na kolejnych etapach. Gdy stosowano szerszy zakres preselekcji, obejmujący także merytorykę projektu, proces wydłużałby się na tyle, że dochodziłoby do istotnych rozbieżności pomiędzy projektem na etapie fiszki i właściwego wniosku.

Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego uchwałą nr 48/2181/17 z 29 listopada 2017 r. powołał **Rzecznika Funduszy Europejskich**, który czuwa nad usprawnianiem procesu wdrażania funduszy unijnych w regionie. Rzecznik ma za zadanie analizować zgłoszenia od wnioskodawców i beneficjentów dotyczące przewlekłości i nieterminowości postępowań i procedur, niejasności lub braku stosownych informacji, nadmiernych lub niezasadzonych wymagań ze strony IZ i IP, zastrzeżeń odnośnie poziomu obsługi podmiotów zainteresowanych realizowaniem projektów oraz analizowanie innych utrudnień. Do jego zadań należy też formułowanie postulatów zmian i usprawnień w realizacji RPO WK-P.

Wnioski i rekomendacje

Tabela 6. Wnioski i rekomendacje z badania

NR	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa
1.	Wprowadzenie tzw. rozporządzenia Omnibus, w wyniku którego maksymalna wartość grantów na prace B+R została ograniczona do 200 tys. euro, spowodowała, że większe wartościowo prace B+R muszą być finansowane w ramach dotacji bezpośrednich, a nie za pomocą grantów. W efekcie, aktualnie dystrybucja dotacji na prace B+R podzielona jest między IZ (konkursy na dotacje dla firm) a KPAI (granty na prace B+R oraz vouchery badawcze).	Zintegrowanie w nowej perspektywie dystrybucji grantów i dotacji na prace i infrastrukturę B+R w ramach tego samego podmiotu, który mógłby oferować kompleksowe wsparcie w tym obszarze przedsiębiorcom, dostosowane do ich potrzeb.	Departament Funduszy Europejskich Wydział Programowania Europejskiego	W przypadku utrzymania podziału na dotacje i granty na prace/ infrastrukturę B+R w nowej perspektywie, integracja dystrybucji wsparcia dotacyjnego i grantowego w tym samym podmiocie.	na nową perspektywę 2021-2027	Programowa operacyjna
2.	Dużym wyzwaniem pozostaje wykorzystanie alokacji w obszarze wsparcia MŚP przez instytucje otoczenia biznesu, realizowanego w ramach Pod. 1.4.2. Zainteresowanie wnioskodawców w przeprowadzonym naborze było bardzo niskie, co jest związane m.in. z trudnością w zapewnieniu wkładu własnego w realizowanych projektach.	Kwestia opracowania docelowego modelu funkcjonowania i finansowania usług sieci IOB w regionie wymaga przeprowadzenia pogłębionych analiz, wykraczających poza zakres niniejszego badania. W minimalnym zakresie, należy przeanalizować opłacalność wprowadzenia w ramach obecnej perspektywy wsparcia z wykorzystaniem modelu popytowego, przy uwzględnieniu wysokości dostępnej alokacji.	Departament Funduszy Europejskich Wydział Programowania Europejskiego	Analiza opłacalności wprowadzenia w ramach bieżącej perspektywy wsparcia z wykorzystaniem modelu popytowego. Wypracowanie modelu funkcjonowania usług sieci IOB w regionie, w tym optymalizacji sposobu ich finansowania.	II-IV kwartał 2019	Programowa operacyjna i strategiczna
3.	W porównaniu do rozpoczęcia programu istotnie wzrosła świadomość społeczna w obszarze jakości powietrza. Problem niskiej emisji dotyczy również województwa kujawsko-pomorskiego, o czym świadczą m.in. konsultacje przez samorząd uchwały antysmogowej.	Koncentracja wsparcia w zakresie gospodarki niskoemisyjnej (CT 4) na projektach w największym stopniu zmniejszających zanieczyszczenie powietrza emitowane z sektora komunalno-bytowego i transportowego.	Departament Funduszy Europejskich Wydział Programowania Europejskiego	(1) Wydzielenie działania/poddziałania dedykowanego wymianie źródeł ciepła w budynkach na mniej emisyjne w przyszłym RPO WK-P 2021-2027.	na nową perspektywę 2021-2027	Programowa strategiczna

NR	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa
				(2) Opracowanie założeń wieloletniego projektu ogólnoregionalnego, zwielokrotniającego efekty inwestycji w transport niskoemisyjny poprzez promocję zmiany zachowań mieszkańców.		
4.	W regionie następuje poprawa usług zdrowotnych, wzrost średniej długości życia i w konsekwencji zwiększanie się udziału osób w wieku poprodukcyjnym w populacji.	Wsparcie tych inwestycji w zakresie infrastruktury zdrowia i opieki społecznej, które najlepiej przygotowują województwo do wyzwań demograficznych.	Departament Funduszy Europejskich Wydział Programowania Europejskiego	Ogłoszenie konkursów w ramach pozostałych środków Działania 6.1 na inwestycje w zakresie infrastruktury zdrowotnej (Poddziałanie 6.1.1) oraz inwestycje w zakresie infrastruktury przygotowującej region do potrzeb starzenia się społeczeństwa (Poddziałanie 6.1.2). Ponadto, z uwagi na duże potrzeby w zakresie infrastruktury zdrowotnej rekomendujemy, aby na tego rodzaju inwestycje przesunąć środki niewykorzystane w innych obszarach.	II kwartał 2019 r.	Programowa operacyjna
5.	Znacząca poprawa sytuacji na rynku pracy i spadek bezrobocia spowodował istotne problemy z rekrutacją uczestników do projektów aktywizacyjnych w PUP. Jednocześnie, wśród ogółu bezrobotnych wzrósł udział m.in. osób długotrwale bezrobotnych, osób bez kwalifikacji zawodowych, osób w wieku 50+ oraz kobiet, które nie wróciły do pracy po urodzeniu dziecka.	Jednym z rozwiązań może być zaproponowanie wsparcia umożliwiającego osobom znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy uzupełnienie / zmianę kwalifikacji/kompetencji i zdobycie niezbędnego doświadczenia zawodowego. W tym celu należy zwiększyć kompleksowość wsparcia o formy mieszane, np. składające się ze	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	Zmiana sposobu premiowania w PUP na system, który umożliwi szersze wykorzystanie wsparcia mieszanego, w tym wprowadzenie zmian w sposobie liczenia wskaźników efektywności zatrudnieniowej i kosztowej w PUP tak, by były one	IV kwartał 2019	Rekomendacja pozasystemowa

NR	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa
	<p>W tej sytuacji rośnie znaczenie zaofiarowania przez PUP kompleksowego wsparcia dopasowanego do sytuacji tych grup bezrobotnych, umożliwiającego im skuteczny powrót na rynek pracy.</p> <p>Znaczny odsetek kobiet nie wraca do pracy po przerwie związanej z urodzeniem / wychowaniem dziecka, m.in. wskutek bardzo niskiej opłacalności pracy. Dostępne oferty pracy są generalnie niskopłatne (znaczący udział zarejestrowanych kobiet ma wykształcenie co najwyżej gimnazjalne), przez co są mało atrakcyjne w zestawieniu z kosztem w postaci potencjalnej utraty świadczeń z pomocy społecznej, utraty świadczenia 500+ na pierwsze dziecko,¹ kosztów opieki nad dzieckiem czy kosztów dojazdu. Mało dostępne na rynku pracy są elastyczne / niepełnoetatowe formy zatrudnienia, szczególnie poszukiwane przez kobiety sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem / dziećmi.</p>	<p>szkolenia tematycznego i subsydiowanego zatrudnienia oraz zapewnić jak najlepsze dostosowanie wsparcia do indywidualnych potrzeb.</p> <p>Dla kobiet, które chciałyby powrócić do aktywności zawodowej po przerwie związanej z urodzeniem / wychowaniem dziecka, należy przygotować i rozpropagować ofertę kompleksowego wsparcia aktywizacyjnego. Jego fundamentem powinno być zwiększenie opłacalności pracy (szczególnie tej niskowynagrodzonej), zwiększenie dostępności ofert pracy niepełnoetatowej oraz wsparcie w skutecznym poszukiwaniu pracy.</p>		<p>obliczane na poziomie uczestnika, a nie jak obecnie – na poziomie formy wsparcia.</p> <p>Wprowadzenie zmian umożliwiających szerszą aktywizację osób znajdujących się w 3 profilu pomocy.</p> <p>Przygotowanie i rozpropagowanie pakietu kompleksowego wsparcia aktywizacyjnego dla kobiet, które przerwały pracę z powodu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem. Jego elementem może być wprowadzenie dodatku aktywizacyjnego, zwiększającego atrakcyjność finansową podjęcia pracy (np. w wysokości 500 zł miesięcznie wypłacany przez 12 miesięcy). Dodatek taki byłby wypłacany również w przypadku podjęcia pracy niepełnoetatowej, tak by zwiększyć atrakcyjność i popularność takiego zatrudnienia. Elementem pakietu powinno być</p>		

¹ Przy czym negatywny wpływ 500+ na opłacalność pracy (czyli krańcowy dochód z pracy, uwzględniający potencjalną utratę zasiłku 500+) zostanie zlikwidowany w przypadku zapowiedzianego usunięcia kryterium dochodowego przy świadczeniu na pierwsze dziecko.

NR	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa
				również wsparcie w uzupełnieniu / zmianie kwalifikacji zawodowych/kompetencji i zdobycia niezbędnego doświadczenia zawodowego.		
6.	Znacząca poprawa sytuacji na rynku pracy i spadek stopy bezrobocia spowodował istotne zmniejszenie grupy docelowej wsparcia w formie środków na samozatrudnienie, które dotychczas było adresowane do osób bezrobotnych i biernych zawodowo, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. W sytuacji ewentualnego zwiększenia alokacji w tym obszarze, należy rozszerzyć grupę docelową odbiorców wsparcia.	W sytuacji kontynuacji wsparcia rozwoju przedsiębiorczości, należy rozważyć szersze otwarcie wsparcia na mężczyzn w wieku 30-49 lat, którzy obecnie nie mogą stanowić więcej niż 20% uczestników, a którzy są grupą szczególnie zainteresowaną zakładaniem własnej działalności gospodarczej.	Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju	Rozszerzenie grupy docelowej wymagałoby odpowiedniej modyfikacji Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020.	I kwartał 2020	Programowa operacyjna
7.	Z najnowszych badań ogólnopolskich wynika, że rodzice cenią sobie możliwość swobodnego wyboru najlepszej w ich ocenie formy opieki nad małym dzieckiem, a większość matek dzieci w wieku 4-36 miesięcy najchętniej powierzyłoby opiekę opiekunce spośród najbliższej rodziny i przyjaciół, o ile same nie mogłyby jej sprawować. Problemem opieki instytucjonalnej nad dziećmi do lat 3 jest m.in. wysoki poziom absencji z powodu chorób (średnia roczna frekwencja w żłobkach w Polsce wynosi 66%) oraz wysoki koszt opieki przypadający na 1 dziecko (średnio w Polsce w żłobkach publicznych ok.	Należy możliwie mocno obniżyć wartość docelową wskaźnika ram wykonania dla OP 8 Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Warto rozważyć przeznaczenie przynajmniej części alokacji pozostałej do wykorzystania w Poddziałaniu 8.4.1 na wsparcie w postaci voucherów na opiekę nad dzieckiem, które lepiej odpowiadają deklarowanym potrzebom rodziców dając im większą elastyczność w wyborze optymalnej w ich ocenie formy opieki nad dzieckiem.	Departament Funduszy Europejskich Wydział Programowania Europejskiego	Renegocjacja i obniżenie wartości docelowej wskaźnika ram wykonania dla OP 8 Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 do poziomu wynikającego z przeprowadzonego w ramach niniejszej ewaluacji oszacowania. Wykorzystanie pozostałej w Poddziałaniu 8.4.1 alokacji na wsparcie w postaci voucherów na opiekę nad dziećmi do lat 3.	I kwartał 2020	Programowa operacyjna

NR	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa
	1000 zł miesięcznie, a w dużych miastach o ok. 30% wyższy).					
8.	Zmiany na rynku pracy i poprawa sytuacji bytowej mieszkańców doprowadziły do istotnego zmniejszenia ubóstwa. Jednocześnie, osoby, które pozostały w systemie pomocy społecznej charakteryzują się znacznie głębszym i bardziej długotrwałym wykluczeniem społecznym, wymagają dłuższego i bardziej intensywnego wsparcia, jednocześnie mając dość niską motywację do zmiany swojej sytuacji. Istotnie wpływa to na koszty jednostkowego wsparcia. Przy jednoczesnym wzroście kosztów pracy w gospodarce narodowej, realizacja projektów w obowiązujących ramach finansowych jest bardzo utrudniona.	Rekomendowane jest zweryfikowanie kosztów jednostkowych wsparcia przypadających na jedną osobę. Aktualne szacunki wskazują, że na uczestnictwo w projekcie należy przeznaczyć 18-25 tys. zł na jednego uczestnika, a więcej w przypadku osób z niepełnosprawnościami. Weryfikacji wymaga także wartość docelowa wskaźnika produktu, także pod kątem trudności w dostępie grupy docelowej wsparcia.	Departament Funduszy Europejskich Wydział Programowania Europejskiego	Aktualizacja wartości docelowej wskaźnika Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie z uwzględnieniem kosztu jednostkowego dla pozostałej alokacji na poziomie 20 tys. zł na osobę, a w przypadku osób z niepełnosprawnościami do 30 tys. zł	I kwartał 2020	Programowa operacyjna
9.	Zapotrzebowanie na usługi społeczne, szczególnie te świadczone dla osób niesamodzielnych, jest znacznie większe niż oczekiwano. Wynika to ze starzenia się społeczeństwa, braku w poprzednich latach interwencji w tym obszarze, a także daleko niewystarczającej dostępności usług opiekuńczych i opieki długoterminowej. Z drugiej strony na etapie planowania interwencji przyjęto inną strukturę wsparcia, zakładającą mniejszą koncentrację na kosztownych usługach opieki długoterminowej, spowodowało alokowanie mniejszych środków na ten cel niż zapotrzebowanie wynikające z dużego udziału usług	Wskazane jest zwiększenie finansowania na usługi społeczne. Rekomendujemy wykorzystanie do tego celu środków, które mogą być realokowane pomiędzy priorytetami inwestycyjnymi finansowanymi z EFS.	Departament Funduszy Europejskich Wydział Programowania Europejskiego	Rekomendujemy przeniesienie alokacji z OP 11, uruchomionej z rezerwy wykonania, a także innych dostępnych środków, na wsparcie w ramach PI 9iv.	I kwartał 2020	Programowa operacyjna

NR	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa
	opiekuńczych świadczonych w formule zdeinstytucjonalizowanej.					
10.	Mimo wprowadzenia pewnych uproszczeń dla systemu realizacji wsparcia, pracownicy IZ są istotnie obciążeni pracą. Jest to m.in. wynikiem opóźnień związanych z rozpoczęciem wdrażania Programu. Jednocześnie, zdarzają się wątpliwości związane z podziałem zadań wewnątrz instytucji. W sytuacji nakładania się perspektywy finansowej 2014-2020 i przygotowań na kolejną perspektywę finansową, może dochodzić do kolejnej kumulacji obciążeń.	Rekomendujemy wyodrębnienie komórki organizacyjnej w IZ, odpowiedzialnej wyłącznie za programowanie nowej perspektywy programowej. Pozwoli to strategicznie podejść do kwestii przygotowania kolejnego Programu i rozpocząć intensywne prace możliwie najwcześniej.	Departament Funduszy Europejskich Wydział Programowania Europejskiego	Należy stworzyć nową komórkę organizacyjną lub wyodrębnić grupę pracowników / zespół odpowiedzialny za programowanie nowej perspektywy. Pracownicy wyznaczeni do tych zadań nie powinni być obciążani bieżącą pracą związaną z realizacją RPO WK-P 2014-2020.	IV kwartał 2019	Programowa operacyjna
11.	Analiza postępu wdrażania interwencji, rzeczywistych kosztów realizacji poszczególnych inwestycji oraz alokacji pozostałej do wykorzystania wskazuje, że wartość docelowa części wskaźników typu output, w tym wskaźników ram wykonania może nie zostać osiągnięta.	Aktualizacja wartości docelowych wskaźników zagrożonych ryzykiem braku realizacji oraz przyjęcie za punkt wyjścia wartości możliwych do osiągnięcia. ²	Departament Funduszy Europejskich Wydział Programowania Europejskiego	Wprowadzenie zaproponowanych w ewaluacji wartości wskaźników docelowych do RPO WK-P podczas aktualizacji programu.	II kwartał 2019	Programowa operacyjna
12.	Pożyczka na innowacje oferowana w ramach Pod. 1.2.2 nie spotkała się z zainteresowaniem odbiorców, z powodu dużej konkurencji środków dotacyjnych w obszarze B+R. Jej zaletą mogłoby być finansowanie w większym stopniu elementu wdrożeniowego, ale aktualnie finansowanie ogranicza się do pierwszej produkcji (poziom TRL IX), które jednocześnie może stanowić maksymalnie 50% pożyczki. Co istotne,	Rekomendujemy redefinicję zakresu wsparcia w ramach pożyczki na innowacje. Rekomendujemy przygotowanie kompleksowego pakietu wsparcia realizacji prac B+R, w ramach którego firma otrzymując grant / dotację na sfinansowanie prac B+R otrzymywałaby „gwarancję” uzyskania pożyczki na komercjalizację w przypadku sukcesu realizowanych prac i otrzymania produktu gotowego do wprowadzenia na	Departament Funduszy Europejskich Wydział Programowania Europejskiego	Wdrożenie rekomendacji wymaga przesunięcia środków z PI 1b na PI 3c, tak by wyeliminować ograniczenie z Umowy Partnerstwa pozwalające na finansowanie max. 50% kosztów wdrożenia prac B+R w ramach PI 1b. Rekomendujemy jednocześnie podjęcie	II kwartał 2019	Programowa operacyjna

² W raporcie głównym z badania podano pełną listę wskaźników, których wartości docelowe powinny być obniżone wraz z proponowanymi nowymi celami dla tych mierników na 2023 r.

NR	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa
	<p>firmy korzystające z dotacji i grantów na realizację prac B+R nie mają zapewnionego finansowania wdrożenia wyników prac B+R w przypadku otrzymania produktu gotowego do komercyjnego zastosowania. Również przedsiębiorstwa wsparte w przyszłości w postaci wejść kapitałowych funduszu VC w Pod. 1.3.2 mogą potrzebować środków na komercjalizację produktów opracowanych dzięki środkom uzyskanym od funduszu VC.</p>	<p>rynek. Jednocześnie, podobnie jak ma to miejsce w przypadku obecnie obowiązujących umów na udzielenie grantu przez KPAI, firma korzystająca z grantu / dotacji miałaby obowiązek komercyjnego wdrożenia opracowanego rozwiązania pod groźbą obowiązku zwrotu środków.</p> <p>Alternatywnie, można rozważyć przeznaczenie pożyczki B+R jako narzędzia finansowania stworzenia i rozwoju infrastruktury B+R, przy jednoczesnej likwidacji możliwości uzyskania wsparcia dotacyjnego na ten cel.</p>		<p>rozmów z funduszem VC realizującym wsparcie w ramach Pod. 1.3.2 o możliwości analogicznego połączenia wejść kapitałowych z „gwarancją” uzyskania pożyczki na wdrożenie prac B+R realizowanych przez firmy akademickie w które zainwestuje fundusz VC (kosztów produkcji, marketingu, dystrybucji).</p> <p>Alternatywnie, należy środki pożyczki na innowacje pozostawić w PI 1b i przeznaczyć je na finansowanie infrastruktury B+R, przy jednoczesnym wyeliminowaniu możliwości finansowania dotacyjnego infrastruktury B+R w ramach Pod. 1.2.1</p>		
13.	<p>Minimalna kwota pożyczki na zmianę modelu biznesowego (internacjonalizacja, wykorzystanie technologii ICT) na poziomie 300 tys. zł jest relatywnie wysoka, co ogranicza zainteresowanie tym instrumentem u części przedsiębiorców.</p>	<p>Należy zmniejszyć minimalną kwotę pożyczki na zmianę modelu biznesowego do 100 tys. zł.</p>	<p>Departament Funduszy Europejskich Wydział Programowania Europejskiego</p>	<p>Zmiana Strategii Inwestycyjnej dla IF i obniżenie minimalnej kwoty pożyczki na zmianę modelu biznesowego do 100 tys. zł.</p>	<p>I kwartał 2019</p>	<p>Programowa operacyjna</p>

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowanie

RPO WK-P 2014-2020 obejmuje 11 osi tematycznych oraz oś dedykowaną pomocy technicznej. Jest to jeden z najodważniejszych programów regionalnych obecnej perspektywy. Obok wsparcia dotacyjnego, beneficjenci mogą się również starać o wsparcie w postaci instrumentów finansowych. W całym programie przewidziano łącznie 8 różnych produktów finansowych. Na tle innych RPO, program z województwa kujawsko-pomorskiego wyróżniają również wykorzystane na szeroką skalę instrumenty polityki terytorialnej, w tym wsparcie lokalnych grup działania poprzez instrument RLKS.

Postęp wdrażania RPO WK-P zapewnił osiągnięcie niemal wszystkich celów śródkresowych wskaźników wyznaczonych na koniec 2018 roku. Z przeprowadzonych analiz wynika, że również większość celów końcowych programu powinna zostać osiągnięta w 2023 roku. Niemniej, odważna architektura programu oraz zróżnicowany katalog narzędzi wsparcia miały swoje konsekwencje. Przygotowanie założeń instrumentów finansowych oraz dokumentów niezbędnych do uruchomienia instrumentów polityki terytorialnego wraz z oczekiwaniem na rozstrzygnięcia krajowe częściowo opóźniło wdrażanie programu.

Podobnie jak w całym kraju, również w województwie kujawsko-pomorskim sytuacja społeczno-gospodarcza zmieniła się na korzyść w porównaniu z okresem poprzedzającym wdrażanie RPO WK-P 2014-2020. Spadło bezrobocie i ubóstwo, wzrosło zatrudnienie, przyspieszyły zmiany strukturalne na rynku pracy. Minimalnie wzrósł eksport, mieszkańcy częściej korzystają z e-usług, rozszerzył się również zasięg infrastruktury wodno-ściekowej, systemów gospodarki odpadami, a także usług społecznych. Poprawiła się dostępność i bezpieczeństwo na drogach. Niemniej zidentyfikowane w programie potrzeby województwa nadal są aktualne, należy jednak przesunąć akcenty wsparcia pod kątem wyzwań przyszłości, w tym wyzwań demograficznych.

Do części obserwowanych obecnie zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej regionu przyczyniają się projekty RPO WK-P, jednak ostateczne efekty programu widoczne będą dopiero za kilka lat, kiedy większość inwestycji będzie zakończona. Realizacja celów RPO WK-P oznacza również realizację celów wyznaczonych w dokumentach nadrzędnych, w tym w Strategii Europa 2020 i strategii rozwoju województwa.

Wdrażanie programu jest wymagające zarówno z perspektywy instytucji programowych, jak i beneficjentów. Instytucja zarządzająca napotkała trudności w koordynacji naborów z ambitnymi założeniami wsparcia (polityka terytorialna, wymóg gotowości inwestycyjnej), co generowało nadmierne obciążenia pracą. Beneficjenci jako trudniejsze niż w poprzedniej perspektywie uznali złożenie poprawnego wniosku, a następnie rozliczenie płatności cząstkowych. Region wprowadził szereg udogodnień dla beneficjentów, jednak warto utworzyć też specjalną komórkę w urzędzie, której celem będzie możliwie najszybsze uruchomienie perspektywy 2021-2027.

Spis wykresów

Wykres 1. Data przyjęcia regionalnych programów operacyjnych oraz pierwszych wersji szczegółowych opisów osi priorytetowych*	7
Wykres 2. Udział poszczególnych osi priorytetowych w RPO WK-P	8
Wykres 3. Alokacja dedykowana polityce terytorialnej w poszczególnych osiach programu	9
Wykres 4. Kontraktacja RPO WK-P 2014-2020 na dzień 31 grudnia 2018 roku	11
Wykres 5. Alokacja OP 1 w mln EUR (lewy wykres) i jej wykorzystanie (prawy wykres)	14
Wykres 6. Alokacja OP 2 w mln EUR (lewy wykres) oraz jej wykorzystanie (prawy wykres)	15
Wykres 7. Alokacja OP 3 w mln EUR (lewy wykres) oraz jej wykorzystanie (prawy wykres)	16
Wykres 8. Alokacja OP 4 w mln EUR (lewy wykres) oraz jej wykorzystanie (prawy wykres)	17
Wykres 9. Alokacja OP 5 w mln EUR (lewy wykres) oraz jej wykorzystanie (prawy wykres)	18
Wykres 10. Alokacja OP 6 w mln EUR (lewy wykres) oraz jej wykorzystanie (prawy wykres)	19
Wykres 11. Alokacja OP 8 w mln EUR (lewy wykres) oraz jej wykorzystanie (prawy wykres)	21
Wykres 12. Alokacja OP 9 w mln EUR (lewy wykres) oraz jej wykorzystanie (prawy wykres)	23
Wykres 13. Alokacja OP 10 w mln EUR (lewy wykres) oraz jej wykorzystanie (prawy wykres)	24
Wykres 14. Realizacja polityk horyzontalnych w projektach RPO WK-P 2014-2020 - Polityka zrównoważonego rozwoju	28
Wykres 15. Realizacja polityk horyzontalnych w projektach RPO WK-P 2014-2020 - Polityka równości szans	28
Wykres 16. Zestawienie liczby naborów w RPO w latach 2015-2018	29
Wykres 17. Ocena podejścia pracowników UMWK-P do egzekwowania dokumentacji aplikacyjnej ..	30
Wykres 18. Ocena IZ RPO WK-P 2014-2020 w wybranych obszarach z perspektywy beneficjentów ..	30

Spis tabel

Tabela 1. Realizacja priorytetów Strategii rozwoju województwa a RPO WK-P 2014-2020	7
Tabela 2. Sposób spełnienia wymogów koncentracji tematycznej w RPO WK-P 2014-2020	8
Tabela 3. Instrumenty finansowe w RPO WK-P 2014-2020	10
Tabela 4. Realizacja wskaźników ram wykonania RPO WK-P 2014-2020 na 31 grudnia 2018 r.	26
Tabela 5. Korespondowanie priorytetów Strategii Europa 2020 i RPO WK-P 2014-2020	27
Tabela 6. Wnioski i rekomendacje z badania	31

Spis ramek i map

Ramka 1. Podjęte działania naprawcze podczas wdrażania RPO WK-P 2014-2020	12
---	----

Mapa 1. Skala interwencji RPO WK-P 2014-2020 na dzień 31 grudnia 2018 roku w podziale na powiaty (kartodiagram - wartość wsparcia; kartogram - wsparcie na 1 mieszkańca)	13
--	----

www.mojregion.eu

ISBN: 978-83-953936-0-0

**Urząd Marszałkowski
Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Plac Teatralny 2
87-100 Toruń**

**Departament Funduszy Europejskich
Wydział Analiz i Ewaluacji
Biuro Ewaluacji
Tel. 56 62 18 653**

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja jest finansowana ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 oraz budżetu województwa kujawsko-pomorskiego